

DE HOGESCHOOL EN DE HAVEN

INTERVIEWS
LEE TOWERS

HANS SMITS
president-directeur
Havenbedrijf Rotterdam

‘I work in the heaven’

Elk jaar maakt de redactie van *Profielen* een themanummer. Drie jaar geleden, toen Beatrix 25 jaar ‘op de troon zat’, was dat een Oranje-special. Twee jaar geleden, tijdens het WK voetbal, een WK-special. Vorig jaar een themanummer over China en nu over de Rotterdamse haven. De Hogeschool Rotterdam leidt op voor Rotterdam en de regio, dat is haar missie. En daarin speelt de Rotterdamse haven een grote rol. Met het thema haven in de hand, hebben we de hogeschool doorgeploegd op activiteiten in, met of voor de haven. En bijna alle instituten ‘doen wel iets met de haven’, zo blijkt, van een studie naar de mogelijkheden van openbaar vervoer naar het haventerrein, tot de toepassing van alternatieve brandstoffen, hrm-opdrachten voor bedrijven in de haven en het ontwerpen van een glazen pier die je de indruk moet geven dat je op het water kunt lopen. Centraal in dit nummer staat de relatie tussen de haven en hoger onderwijs. De Rotterdamse haven wil de beste haven van de wereld zijn en blijven en dat is mogelijk door constant met vernieuwing bezig te zijn. En de haven is bij uitstek het gebied waar grote innovaties plaatsvinden, denk aan de ontwikkeling van Maasvlakte 2. Daar moet het hoger onderwijs z'n voordeel mee doen. President-directeur Hans Smits van het Havenbedrijf Rotterdam formuleert het zo: ‘De haven kan fysiek niet meer tweemaal zo groot worden. Je móet het hebben van schoner en slimmer. Je krijgt een hoogwaardiger logistiek proces, met nog hoogwaardiger banen dan we nu al hebben. Haven en hoger onderwijs worden steeds belangrijker voor elkaar.’ Wellicht zullen dan ook studenten van deze hogeschool, net als een havenarbeider in de inspirerende documentaire *Rotterdam 24/7*, ooit verzuchten: ‘I work in the heaven’.

Dorine van Namen
Hoofdredacteur *Profielen*

10 De inspirator: Hans Smits

Eerder was hij president-directeur van luchthaven Schiphol, nu is hij alweer sinds drie jaar president-directeur van het Havenbedrijf Rotterdam NV. In die functie loodst Hans Smits de Rotterdamse haven door grote innovaties, zoals de aanleg van Maasvlakte 2, en spant hij zich in om de relatie tussen haven en hoger opgeleiden te versterken.

6 Interview: Lee Towers

Kraanmachinist wordt artiest – dat is het succesverhaal van Lee Towers. Een levensverhaal dat begon in de Rotterdamse haven: ‘Vanuit ons huis keken we tegen de kanten van de schepen op de hellingen aan. Alles was haven.’ *Profielen* sprak met deze ras-Rotterdammer over de stad, de haven en zijn muziek.

26 Achtergrond: Rotterdamse haven

Met onze kennis over de Rotterdamse haven is het over het algemeen niet al te florissant gesteld. *Profielen* geeft een korte opfriscursus over onze regionale en nationale trots: Mainport Rotterdam.

Onderwijs

- 8 Bij de les**
Op schoolreis door de haven
- 9 Onderwijs Actueel**
Taal- en rekentoets pabo
- 24 (Bijna) Klaar!**
Afstudeerproject rond havenbedrijventerrein
- 25 Afgestudeerd**

Nieuws HR

- 12** RDM Campus, lectoraat Ideale Haven, instituutsporet Instituut voor Verpleegkunde, HR & de haven, publicaties
- 34 adressen en infobalk Hogeschool Rotterdam**

Uitgaan en recensies

- 28 Uitgaan**
Waar gaat de zeeman heen als hij aan Rotterdamse wal is? *Profielen* ging op zoek naar het havenuitgaansleven.
- 30 Recensies**
o.a. *Koning van de Maas*, Blijdorp en het Shantymoor Rotterdam

Columns

- 8** René van Kralingen
Onze Wouter
- 29** Inge van der Wel
Worstje in te strakke verpakking

Rubrieken

- 4** Ingezonden, wat vind jij?
- 5** Wie ben jij dan?
- 32** Arbeid adelt
- 33** Colofon
- 33** (zaken)profijtjes

Maatschappelijk onaanvaardbaar

Het redactioneel commentaar in *Profielen* 58 doet me naar het toetsenbord grijpen. Het gaat om de inzet van de Hogeschool Rotterdam bij de taal- en rekentoets bij de pabo. In het commentaar wordt een scheve voorstelling van zaken gekoppeld aan een miskenning van de situatie in onze stad.

Ten eerste wordt de indruk gewekt dat de Hogeschool Rotterdam het niet zo nauw zou nemen met het niveau van taal- en rekenvaardigheid van de juffen en meesters die we opleiden. Ten onrechte: zoals ook uit het artikel elders in het blad blijkt, wil de hogeschool daar zonder meer garant voor staan. Wie de verplichte toets niet haalt, kan ook zijn propedeusediploma niet halen. Het enige punt is dat we inmiddels weten dat we een aantal van onze studenten wat meer tijd en ruimte moeten geven om aan die eis te voldoen. Is dat een aantasting van de kwaliteit van onze opleiding?

Het lijkt de laatste tijd wel of het verschil tussen goede en slechte leraren in de eerste plaats een kwestie is van spellen en rekenen. Ieder van ons weet (terugkijkend naar eigen schoolervaringen) wel dat goede docenten zich op heel andere vlakken onderscheiden: die zijn in staat kinderen zelfvertrouwen mee te geven, hun nieuwsgierigheid aan te wakkeren en ze ertoe te brengen hun talenten optimaal te ontplooiën. In een cultureel diverse samenleving als de onze is ook een diverse populatie leerkrachten nodig die als rolmodel kan dienen. Daar wil de hogeschool voor zorgen: opleiden van een generatie leraren die een afspiegeling is van de diversiteit die zo kenmerkend is voor onze omgeving, en die natuurlijk voldoet aan alle eisen die je aan goede leraren stellen mag, ook op het gebied van taal en rekenen. Maar de uitdagingen waar die leraren voor komen te staan liggen echt primair op dat gebied. Loop maar eens rond in een basisschool of vmbo in de stad. Wie daar zijn ogen voor sluit, is inderdaad maatschappelijk onaanvaardbaar bezig. Nog één anekdote. Het beeld dat het vroeger met die vakkennis van de leerkrachten allemaal veel beter was, berust op historische vertekening. Tijdens de bijeenkomst rond Rotterdams Talent in de Pijplijn vertelde Piet Boekhoud, voorzitter van het cvb van het Albada College, dat hij indertijd de Kweekschool met de Bijbel had afgerond zonder dat hij de zinsontleding al goed onder de knie had. Dat heeft hij nadien in de praktijk geleerd. 'Gelukkig kunnen ze tegenwoordig al vooraf vaststellen dat ik eigenlijk geen leraar had kunnen worden', zo zei hij ironisch.

Johan Sevenhuijsen
Directeur dienst onderwijs&kwaliteit

WAT VIND JIJ?

Ik zou graag aan de slag gaan in de haven

In de haven gebeurt veel. Bijna iedere sector is wel vertegenwoordigd in dit Rotterdamse gebied. Veel mogelijkheden dus ook voor studenten om na hun studie aan de slag te gaan in deze haven. Maar willen zij dit ook?

Oneens

Gerben Visser, eerstejaars werktuigbouwkunde

Nee, dat wil ik niet. M'n interesses liggen daar niet. Ik houd me liever bezig met machines of auto's. Scheepsbouw bijvoorbeeld is niets voor mij. Er zijn nog wel andere dingen te doen in de haven, maar ook die trekken me niet.

Eens

Fabiënne Rosmolen, eerstejaars advertising

Ja, waarom niet, daar ben ik niet zo moeilijk in hoor, haha. Het is weer eens iets anders, dat lijkt me wel grappig. Ik denk dat die haven een heel eigen wereldje is. Als ik daar iets kunstigs tussen zou kunnen pleuren, zullen mensen raar opkijken en dat is alleen maar goed.

Oneens

Rolandus Jelmer, eerstejaars commerciële economie

Ik niet! Waarom niet? Ben je weleens in de haven geweest! Het type volk dat daar werkt, ligt me totaal niet. Als je een vrachtrecht moet afleveren, word je behandeld als een of andere boerenlul. Ik wil wel in de logistieke sector gaan werken, maar zeker niet in de haven.

AvW

Korte en lange termijn

Met instemming las ik het redactionele commentaar d.d. 9 april jl. over het besluit van het cvb pabo-studenten een tweede jaar in staat te stellen de taal- en rekentoets af te ronden – een besluit dat de langetermijnbelangen van groepen studenten (en de leerlingen die het van hun inzet én kundigheid moeten hebben) weleens ernstiger zou kunnen benadelen dan de voordelen die op korte termijn geboekt worden.

In plaats van selectie te verschuiven naar het midden van de opleidingsduur ligt het meer voor de hand zodanige extra maatregelen voorafgaand en tijdens het eerste cursusjaar te nemen dat de taal- en reken capaciteiten van studenten aan het slot van het eerste jaar van voldoende niveau zijn om een succesvolle studie waarschijnlijk te maken. Niet de selectie verlaten maar de inspanningen vervroegen.

Gelet op de verhoudingen binnen deze hogeschool verdient jullie stellingname een compliment. Temeer daar hieruit blijkt dat de redactie in deze staat voor het verdedigen van een onafhankelijke positie van instituutgebonden journalistiek.

Brood- en broodnodig omdat de 'politiek van goede bedoelingen' – waar deze hogeschool in grossiert (en dat siert haar) – met regelmaat moet worden gecorrigeerd door aandacht voor de 'wet van onbedoelde en ongewenste gevolgen' (en het tekort aan aandacht daarvoor siert haar niet).

Ga zo door, ga zo voort.

Will van der Laak
Docent ISO

Wiebenjijdan?

Eerstejaars docent beeldende kunst en vormgeving

ALEXANDER ARVANITIS (19)

In 2009 roept Rotterdam zichzelf uit tot eerste Europese jongerenhoofdstad. Om de stad interessant te maken voor jongeren is een aantal projectgroepen in het leven geroepen, waaronder Haven en Ondernemen. Alexander Arvanitis maakt deel uit van het kunst- en cultuurdeel van deze projectgroep die als doel heeft de haven aantrekkelijker te maken voor jongeren.

Laatst ontvangen sms'je...

'Jupz.' Ik had vanmiddag met een vriend afgesproken bij een bushalte, maar ik wist niet meer zeker of de bushalte die ik in m'n hoofd had, goed was. Ja dus.

Trots op... Ik ben trots op wie ik ben, en vooral dat ik van mezelf weet wie ik ben.

Hekel aan... Heel veel dingen eigenlijk, m'n vrienden vinden me allemaal een zeikerd. Enkele voorbeelden zijn oppervlakkige mensen, commerciële muziek en films, fastfood en datingsites.

Vijf jaar geleden... Woonde ik nog in Griekenland. Ik heb eerst elf jaar in Duitsland gewoond, toen zijn we naar Griekenland verhuisd en sinds een half jaar wonen we in Nederland. Soms mis ik de zuidelijke mentaliteit wel een beetje. Mensen maken zich daar minder druk dan hier.

Dagje ruilen met...

Blixa Bargeld, de zanger van Einstürzende Neubauten. De filosofie van de band, het omvergooien van status quo en alles opnieuw opbouwen, vind ik echt geniaal, net als de teksten van Bargeld.

In het weekend... Verf ik graag Warhammer 40k-miniaturen met m'n huisgenoot. Warhammer 40k is een *miniature wargame*.

Geleerd op de HR...

Ik heb geleerd iets gestructureerder te werken. Voorheen bedacht ik iets en werkte dat vervolgens klakkeloos uit, terwijl ik nu iets schetsmatiger werk.

Boek... Mijn *all time favorite* is de Noorderlicht-trilogie, vaak ten onrechte gezien als kinderliteratuur. Het boek is juist erg filosofisch, met een mooi verhaal, en goed geschreven. De film, *The Golden Compass*, vond ik wel slecht.

Film... *Blade Runner*. Ik vind vooral die ouderwetse interpretatie van de toekomst tof. Ook is de soundtrack fantastisch. Ik hou sowieso van cultfilms, *Fight Club* is ook een van m'n favorieten.

CD... Pfff... ik heb thuis een stuk of 250 cd's liggen, maar als ik dan toch een selectie moet maken, ga ik voor cd's van My Bloody Valentine, Cocteau Twins, Ministry, de Japanse band Boris en natuurlijk Einstürzende Neubauten.

Verslaving... Ik ben verslaafd aan ervaringen. Als ik in De Bijenkorf een geurtje zie liggen, wil ik dat ruiken, of als ik op een feestje een fruitsalade met kip zie, wil ik dat proeven. Ik denk dat je pas ergens kennis van hebt zodra je het hebt uitgeprobeerd.

Ooit... Als ik er nog eens het geld voor heb, zou ik heel graag in IJsland willen wonen. Prachtige natuur, weinig mensen. Dat is voor mij echt vrijheid.

AvW

LEE TOWERS

‘Als je maar normaal blijft doen tegen de mensen’

Interview

Auteur: Sandra van Steen Fotografie: Levien Willemse

Lee Towers treedt dit voorjaar op met het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht en hij komt met een nieuw Feyenoord-lied ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van ‘zijn’ club. Al 33 jaar heeft hij succes als zanger. Daarnaast is hij onder meer ambassadeur van de Daniel den Hoedkliniek, het Sophia Kinderziekenhuis en van de Rotterdamse haven. Rotterdam en Lee Towers lijken onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Je wordt gezien als een ras-Rotterdammer, toch woon je er al jaren niet meer. Wat bindt je nog aan de stad behalve optredens in Ahoy en zingen rond een wedstrijd van Feyenoord?
‘Alles. Ik ben geboren en opgegroeid in Bolnes. Rotterdam is mijn thuishaven, elke vezel in mijn lijf voelt Rotterdams. We wonen tegenwoordig in Scheveningen, maar ik kom nog steeds heel graag en heel veel in de stad. Ik ben ook niet voor niets ambassadeur van de haven. Ik zet me graag in voor Rotterdam. Een aantal jaar geleden wilde de gemeente me de ondernemersprijs van de stad geven. Dat kon niet, omdat ik er niet meer woon. Toen hebben ze me maar de promotieprijs van Rotterdam gegeven. Daar ben ik heel trots op.’

Ik heb het idee dat veel Rotterdammers die het gemaakt hebben de stad ontvlucht zijn...
‘Zo is het niet gegaan. We gingen restaurant Lee Towers Palace runnen in Scheveningen en dan moet je daar in de buurt wonen om de boel in de gaten te houden. We hebben toen een penthouse aan zee gekocht. Dat geef je niet zomaar op, maar het kriebelt wel. Ik heb een vriend met een appartement aan de Maasboulevard. Als we daar zijn kijk ik mijn ogen uit naar de scheepvaart, de Willemsbrug, de Erasmusbrug. Schitterend! Misschien komt het er ooit wel weer van, maar voorlopig zijn we heel gelukkig waar we nu wonen.’

Rotterdam is de afgelopen decennia veranderd in een multiculturele stad met op sommige plekken veel problemen. Wat voor gevoel heb je daarbij?
‘Mijn vrouw komt oorspronkelijk uit Spangen. Een tijdje terug reden we daar nog eens doorheen. Toen schrok ik wel. Veel huizen en straten

zijn zo verloederd, we herkenden het bijna niet terug. Je ziet de armoede van sommige mensen. Dat vind ik heel erg, maar ik heb er wel vertrouwen in dat het goed komt.’

Heb je de film Fitna van Geert Wilders gezien?
‘Nee, daar had ik geen behoefte aan. Ik zie helemaal niets in Wilders en ook niet in die Rita Verdonk. Dat is iemand van uitersten. Ik geloof niet dat je problemen oplost door tegenstellingen te benadrukken. Extremisten zijn vergelijkbaar met hooligans, kijk maar naar wat er soms in het stadion gebeurt. We zijn niet allemaal hetzelfde, maar een beetje begrip voor elkaar doet soms wonderen.’

Heel Nederland weet dat je in 1975 als zingende kraanmachinist bent ontdekt door radio- en tv-presentator Willem Duys. Dat was destijds een sensatie. Kwam je carrière zomaar uit de lucht vallen?

‘Nee, al vanaf mijn veertiende speelde ik gitaar en zong ik in allerlei bandjes. Daar hadden we best wel succes mee. Mijn baas bij het havenbedrijf waar ik als onderhoudsmonteur werkte, heeft me daar altijd de ruimte voor gegeven. Dan mocht ik iets eerder weg als ik moest optreden. Op een gegeven moment werd ik gevraagd om met het Mat Mathews Orchestra een elpee op te nemen. Toevallig kreeg Willem Duys die plaat als eerste in handen en vond hij hem geweldig. De rest is geschiedenis.’

Dat lijkt me een hele overgang van onderhoudsmonteur naar beroemdheid...

‘Ik heb daar nooit moeite mee gehad. Als je maar normaal blijft doen tegen de mensen. Ik vond het geweldig dat ik met zingen mijn geld kon verdienen, een droom ging in vervulling. Dan moet je verder niet zeuren als mensen eens een handtekening komen vragen.’

Was het voorbestemd dat je in de haven zou gaan werken?

‘Ja, als kind woonde ik op het Dijkje in Bolnes. Vanuit ons huis keken we tegen de kanten van de schepen op de hellingen aan. Alles was haven. Mijn vader was zoon van een beurtschipper en loswerkmans, die een gezin met zes kinderen te eten moest geven. Mijn broers en ik zijn daarom al jong in de haven aan de slag gegaan. Ik was vijftien en net van de technische school af toen ik voor Boele ging werken, net als bijna iedereen in Bolnes. Dat was gewoon niet anders.’

Je hebt niet doorgeleerd. Is het geluk geweest dat je zo ver bent gekomen?

‘Ik heb een technische opleiding gehad, maar wilde de muziek in. Wat goed is, komt toch wel bovendien. Daar hoef je niet voor gestudeerd te hebben. Of je het maakt in het

leven of niet hangt af van je zelfvertrouwen, ambitie en inzet. Ik was als kind al heel ondernemend. Als hulpje van de bakker en de groenteboer kon ik sneller rekenen dan zij. Daardoor vertrouwden ze me al snel de geldtas toe om bij klanten langs te gaan. Eigenlijk ben ik altijd een pionier geweest. Ik was de eerste in Nederland die grote concerten deed in Ahoy. Vanaf 1984 deed ik er jaarlijks een gala, haalde ik zeventig orkestleden uit Londen en computergestuurd licht uit Amerika. Dat was een groot risico, vooral financieel. Veel mensen verklaarden me voor gek, maar ik investeerde in mezelf en het werd een groot succes.’

Niet alles is zo goed gelukt. Je bent ooit ook een Chinees restaurant begonnen in Scheveningen, Lee Towers Palace. Dat ging al snel failliet...

‘Ik ben nooit failliet geweest, maar heb zelf de handdoek in de ring gegooid. Ik zag het restaurant als een goede investering in de toekomst, ook voor mijn kinderen. Drie van de vier deden destijds een horeca-opleiding, dus ik dacht dat ze er iets aan zouden hebben, het een goeie start voor ze zou zijn. Ik heb er veel van geleerd. Schoenmaker hou je bij je leest.’

Heb je je kinderen gestimuleerd om te gaan studeren?

‘Nee, dat deel van de opvoeding lag toch meer bij mijn vrouw. Ik was veel onderweg, dus kon ik me niet voortdurend bezighouden met het huiswerk van de kinderen. Laura heeft daar wel achterheen gezeten. Ze zijn allemaal heel ondernemend en goed terechtgekomen. Een is eerst kok geworden. Nadat mijn zaak sloot, heeft hij in het Kurhaus gewerkt, dat is toch niet niks. Inmiddels is hij makelaar. Onze andere zoon is marketmaker op de beurs.’

Je treedt dit voorjaar op met het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht. Maak je een zakelijke of artistieke keuze als je met een nieuw project begint?

‘Allebei, want ik ben én ondernemer én zanger. Ik ben graag met verschillende dingen bezig. Met de Luchtmacht doe ik *Hollywood in Concert*. We spelen nummers uit films als *The Godfather*, omdat de Oscars tachtig jaar bestaan. Dat is geweldig om te doen, maar ik ga ook met plezier het land in om op een feest te zingen.’

Het lijkt me zwaar om op jouw leeftijd iedere dag van hot naar her te rijden. Hoelang blijf je dat nog doen?

‘Ik ben 62, maar ga voorlopig niet met pensioen. Ik heb nog veel te veel plannen. Thuiszitten zou ik echt nog niet kunnen.’

Op schoolreis door de haven

'Good afternoon, young professionals of the future!' Op enthousiaste toon verwelkomt Henk de Bruijn het bijna volle auditorium aan de Kralingse Zoom. Ongeveer 240 eerstejaars ibms-studenten (international business and management studies) zullen vandaag per bus een rondleiding krijgen door de haven. Nadat De Bruijn, lector Ideale Haven, de veelal buitenlandse studenten door middel van een hapereerde PowerPoint-presentatie heeft verteld over de geschiedenis, het belang en de organisatie van het havengebied, rijdt een drietal bussen voor. 'We kunnen nog lekker achterin zitten', zegt een meisje tegen haar vriendin. Alsof de studenten zich minstens tien jaar jonger wanen, worden op schoolreisachtige manier de plekje's in de bus gezocht. Zodra alle jongvolwassenen zich tevreden hebben gesteld met hun buurman of -vrouw vertrekt de stoet richting het World Port Center, waar de gidsen worden opgepikt. Een van deze leidsmannen is Ronald Dekkers, maar hij luistert ook naar 'Ron'. Ron is 'born and raised' in de Maasstad, wat goed te merken is

aan zijn liefde voor Rotterdam. Gekscherend zegt hij dan ook niet blij te zijn met de vele Aziatische gezichten in de bus, maar zolang zij beloven de waardevolle informatie niet mee te nemen naar de concurrenten in Shanghai en Singapore is hij toch bereid door te gaan met zijn tour.

Door het druilerige weer rijden de bussen langs de Maas over het enorme haventerrein terwijl Ron de studenten die géén wit-grijze iPod-draadjes uit hun oren hebben, gepassioneerd vertelt over TEU's (20-voetscontainers), de Betuwelijn en de vijfduizend konijntjes die per jaar worden doodgeschoten om tunnelvorming in de binnendijken te voorkomen. Eigenlijk niemand die het zielig vindt. Uiteindelijk komt de busparade tot stilstand voor de dichte slagbomen van het ECT-terrein. Zenuwachtig overleg tussen Ron en enkele medewerkers van dit grootste containeroverslagbedrijf van Europa zorgt ervoor dat de rondleiding na enig oponthoud over het containerterrein verder kan, maar wel met een andere gids. Joost Dekker, hij is die nieuwe – vanuit ECT gestuurde – gids, leidt de buschauffeurs zig-

zaggend door de honderden containers in dit laatste deel van de haven, en daarmee ook het laatste deel van de rondleiding. Enthousiast vertelt Joost over de werkwijze, het belang en de

functie van het opvallend levenloze terrein.

En met succes. Vooral de buitenlandse studenten lijken zich

te verbazen over de grootte en de massaliteit van dit grotendeels geautomatiseerde deel van de

haven. Dat de terugweg na de rondleiding dankzij het kwakkelende verkeer op de A15 vervolgens ongeveer anderhalf uur duurt, zorgt er bovendien voor dat de doelstelling van de middag zeker is behaald: De studenten weten hoe dit belangrijke Rotterdamse gebied er daadwerkelijk uitziet.

AvW

Column

foto: Levien Willense

René van Kralingen

Onze Wouter

Ik was pasgeleden op het VELON-congres voor lerarenopleiders en zag daar mijn Rotterdamse collega Wouter Pols een belangrijke prijs krijgen voor een zeer goed pedagogisch artikel. De jury sprak mooie woorden. Het publiek applaudiseerde luid. Mijn Rotterdamse collega's en ik knepen elkaar in de wang. *What a man!* Dit is een docent waar de hogeschool trots op mag zijn. Deze man weet niet alleen veel. Hij kan ook veel. Wouter schrijft en spreekt vloeiend Frans, Engels, Duits. Hij heeft een verhaal dat is gebaseerd op voortdurende studie. Wouter is een docent die met kop en schouders boven ons instituut uitsteekt. Waarom schrijf je zo lovend over Wouter, vraagt u zich af? Ik schrijf over deze pedagoog omdat ik wil dat docenten als Wouter meer aandacht krijgen. Want er lopen veel meer van dit soort ondergewaardeerde briljanten rond. Ik wil dat docenten als Wouter meer kansen krijgen zich te profileren. Deze man heeft boeken geschreven, artikelen gepubliceerd, hoogstaand onderwijs gegeven maar heeft nog steeds geen team assistenten om zich heen. Hij heeft een facility-card, geen secretaresse. Wouter staat nota bene elke dag bij de bushalte. Waar is die dienstauto? Als we Wouter hadden gefaciliteerd, had deze man op zijn sloffen de Nobelprijs gewonnen. Goed voor Wouter, goed voor de Hogeschool Rotterdam. Wanneer krijgen deze meesters de aandacht die zij verdienen? Welke grootheden als Piet Vroom, Frits van Oostrom, Ab Osterhaus staan er bij ons op en geven de hogeschool een smoel? Een intellectueel als Wouter moet privileges krijgen. Zoals de universiteit haar professoren koestert, zo moet de hogeschool dit soort docenten vertroetelen. Waarom? Om collega's te prikkelen tot soortgelijke prestaties, studenten trots te laten zijn bij dit soort mensen te mogen studeren en als instituut tot een jaarlijk kenniscentrum te komen. De hogeschool moet zijn mensen prijzen. Want dáár groeien we van.

René van Kralingen is docent bij de lerarenopleiding en adviseur bij Onderwijsadviesbureau Van Kralingen.

B-pabo of teken van kracht?

Onderwijs Actueel

Reacties op artikel 'Extra jaar voor taal- en rekentoets'

Eerstejaars pabo-studenten van de Hogeschool Rotterdam krijgen een jaar langer de tijd om hun taal- en rekentoets te herkansen. De uitval van eerstejaars studenten, met name van allochtone studenten, zou anders te groot zijn, stelt het bestuur. *Profielen* berichtte hierover in het vorige nummer. Het artikel heeft nogal wat reacties opgeroepen en Halbe Zijlstra, Tweede Kamerlid voor de VVD en lid van de commissie-Dijsselbloem stelde kamervragen.

'De eindbeslissing ligt altijd bij de instelling zelf', zegt een woordvoerder van de HBO-raad. De koepelorganisatie van het hbo is met de maatregel van de hogeschool akkoord gegaan, maar dat ging niet vanzelf. 'Het is een gigantisch dilemma: zoveel studenten wegsturen, onder wie veel allochtonen, of toch een jaar langer aan hun vaardigheden werken. Het spanningsveld was in Rotterdam dermate groot dat de beslissing zo uitviel.' 'Ja, het is een laatste redmiddel. Je moet toch iets', is ook de reactie van Jan Streumer, lector Versterking Beroepsonderwijs van de Hogeschool Rotterdam. 'De HR zou niet tot dergelijke maatregelen overgaan als er voldoende aanbod en een voldoende heterogeen aanbod van leerkrachten was. Ik zie ook weinig animo in andere delen van het land om in een stad als Rotterdam les te komen geven. Dat zou misschien wel gebeuren als er meer differentiatie in salaris zou komen. Zolang dat niet het geval is, moet je het met je eigen mensen oplossen.'

'De maatregel vereist wel een heel gestructureerde actie van de hogeschool, met name van de pabo. Het experiment staat of valt met de extra onderwijsinspanningen om het niveau naar een aanvaardbaar peil op te tillen. Die extra onderwijsinspanningen heeft het college van bestuur ook toegezegd en moeten goed gemonitord worden. Overleg met de stagescholen hierover is belangrijk. Hopelijk kan het stageveld zich ook enigszins flexibel opstellen.'

stagescholen

Op het moment van schrijven van dit artikel, eind april, had dat overleg met de stagescholen in elk geval nog niet plaatsgevonden. Hugh de Man, directeur van basisschool De Groene Palm in IJsselmonde, had over de versoepeling van de regels rond de taal- en rekentoetsen in de krant gelezen. 'Ik vind het bestrijden van de hoge uitval een verkeerd argument. Het gaat om de kwaliteit van het onderwijs. Ik heb moeite met het opschuiven van termijnen, want: waar stop je? We moeten het afwachten. Hopelijk blijkt achteraf dat de maatregel de kwaliteit van de studenten ten goede komt.' Directeur Walrecht van basisschool Delfshaven in Delfshaven staat 'niet negatief tegenover de beslissing van de hogeschool om het beleid rond de toetsen te versoepelen. Ik vraag me wel af wat er met de studenten gebeurt die

de toets na twee jaar niet halen. Die zijn dan wel twee jaar studie kwijt en haken misschien wel helemaal af. Ik maak me niet zo druk over de gevolgen voor de stages hier op school. We hebben het eigenlijk na twee keer al in de gaten als studenten zodanig zwak zijn in taal of rekenen dat het een probleem wordt voor de stageklas. In dergelijke gevallen nemen we contact op met de pabo en besluiten we wat te doen. Dat zal niet veranderen.'

politiek

De politiek reageert verdeeld. Wethouder Geluk van Onderwijs van de gemeente Rotterdam is het 'ontzettend eens met de Hogeschool Rotterdam. Ik steun het college voor honderd procent. Als je de overtuiging hebt dat een groot deel van de studenten, met name de allochtone studenten, na twee jaar de toets wel zal halen, dan zou het absurd zijn om ze die extra tijd niet te geven. Rotterdam heeft die studenten hard genoeg nodig. Wij moeten ze dan die investering in tijd en aandacht om op het goede niveau te komen wel geven. Ik vind het van kracht getuigen dat de HR dit doet.' VVD-kamerlid Halbe Zijlstra vindt het verkeerd dat de Hogeschool Rotterdam pabo-studenten twee jaar de tijd geeft om voor de taal- en rekentoets te slagen. 'De instelling neemt het risico dat haar studenten worden bestempeld als tweede garnituur. De toetsen zijn bedoeld om het beginniveau te garanderen. Deze studenten hebben kennelijk de helft van hun studietijd nodig om het niveau te halen waarop ze eigenlijk hadden moeten beginnen: het niveau van groep 8. Moeten die straks onze kinderen lesgeven? De hogeschool

steekt zijn kop in het zand. De maatregel is buitengewoon onverstendig.' Bovendien vindt Zijlstra dat je geen uitzonderingen moet maken: 'Zo'n toets is voor iedereen, of voor niemand.' 'Een school die straks kan kiezen tussen een pabo-student van de Hogeschool Rotterdam en een pabo-student van de Haagse Hogeschool zal eerder geneigd zijn voor de stagiair van de Haagse te kiezen, omdat ze daar wel vasthouden aan de termijn van één jaar', zei Zijlstra onlangs tijdens een debatavond van studentenbond LSVb. 'Omdat Rotterdam door dit besluit straks als b-pabo wordt aangemerkt, of dat nu terecht is of niet.'

Collegevoorzitter Pim Breebaart van de Haagse Hogeschool en voorzitter Nurah Hammoud van de Antilliaanse studentenvereniging Passaat vielen Zijlstra bij. De zaal was meer verdeeld. Toehoorders vonden dat studenten de kans moeten krijgen gewoon in vier jaar hun opleiding te volgen en in die periode hun taalbeheersing en rekenvaardigheid moeten opschroeven. Ook daar is Zijlstra het niet mee eens. 'Als een student na twee jaar eindelijk het niveau heeft dat hij bij aanvang had moeten hebben, wordt het wel een heel moeilijk verhaal om in de rest van de tijd door te groeien naar het volwaardige eindniveau. Dan heb je het over een dieseltje dat moet veranderen in een raketmotor.'

DvN/HOP

In *Profielen* 61 (september) zet de pabo-directeur van de HR uiteen hoe de extra onderwijsinspanningen die het bestuur heeft toegezegd, worden vormgegeven. Op pagina 4 van dit blad ingezonden brieven over de kwestie taal- en rekentoets.

'Haven en hoger steeds belangrijker voor

Directeur Havenbedrijf Rotterdam Hans Smits

De inspirator

Hans Smits (57) is president-directeur van het Havenbedrijf Rotterdam NV. *Profielen* sprak met hem over zijn carrière en de relatie tussen de haven en hoger opgeleiden.

Van beton naar de haven

'Ik heb civiele techniek gestudeerd aan de TU Delft en ben afgestudeerd in betonconstructies. Daarna ben ik bedrijfskunde gaan doen aan de interfaculteit bedrijfskunde. In 1975 studeerde ik daar af en had de banen toen bij wijze van spreken voor het opscheppen. Civiele techniek was een diepgaand analytische opleiding en bedrijfskunde was juist heel breed. Dat bij elkaar was een ideale en toen vrij unieke combinatie in Nederland. Mensen die die combinatie van opleidingen hadden gevolgd, waren op een of twee handen te tellen. Je kon overall terecht. Er werd echt aan je getrokken. Terwijl de arbeidsmarkt toen nog niet zo florissant was als nu. Dat was dus een geweldige uitgangspositie.

'Ik begon mijn carrière bij Rijkswaterstaat. Daar heb ik elf jaar gewerkt en verschillende functies vervuld die echter allemaal met de stormvloedkering in de Oosterschelde, de Deltawerken, te maken hadden. Later werd ik directeur-generaal vervoer en weer later secretaris-generaal bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat onder minister Smit-Kroes. Daarna werd ik, gedurende zes jaar, president-directeur van de luchthaven Schiphol en weer later bestuursvoorzitter van de Rabobank. Na een paar jaar bij adviesbureau Arthur D. Little was ik onder andere commissaris bij dit mooie bedrijf. Na het vertrek van de vorige directeur, Willem Scholten, werd ik, na tijdelijk algemeen directeur te zijn geweest, gevraagd hier fulltime te komen werken en dat heb ik gedaan. Ik werk hier inmiddels alweer drieënhalve jaar, tot groot genoegen. 'Na mijn afstuderen ben ik nooit meer een dag bezig geweest met betonconstructies. Maar dat wil niet zeggen dat mijn opleiding irrelevant is geworden. Mijn toenmalige baas, de directeur van de Deltadienst zei ooit tegen me: "Je bent een echte ingenieur. Je denkt analytisch, je ontwerpt, bent creatief en je maakt elke keer conceptueel nieuwe dingen in je hoofd." Dat is wat je leert in Delft. Ik ben voortdurend bezig vraagstukken te analyseren, conceptueel

te maken en oplossingen te bedenken. Ik wil altijd vernieuwend bezig zijn, altijd. Ik wil dingen verder brengen: organisatie, havenlogistiek, *whatever*. Dat gaat verder dan beton.'

Luchthaven en haven

'Er zijn grote gelijkenissen tussen mijn huidige baan en die bij de luchthaven Schiphol. Schiphol was als onderneming al veel langer verzelfstandigd: al sinds de vijftiger jaren kennen we de NV Luchthaven Schiphol. Het Havenbedrijf Rotterdam is pas sinds januari 2004 een NV. Groot voordeel is dat ik een aantal dingen die daarmee samenhangen heel snel in dit bedrijf kon implementeren. Voor het Havenbedrijf was het nieuw om te werken met een raad van commissarissen, een eigen cao en aandeelhouders. Voor mij was dat niet nieuw; ik kon mijn ervaring hier toepassen en dat was heel handig. Verder zijn zowel Schiphol als de Rotterdamse haven vervoersknooppunten op wereldniveau. De luchtvaart loopt in logistieke processen een aantal jaren voor op de zeevaart. Je ziet hier conceptueel een aantal dingen gebeuren die in de luchtvaart tien, vijftien jaar geleden al begonnen zijn. 'Een fundamenteel groot verschil qua logistieke processen, sfeer en cultuur is dat Schiphol personen vervoert en de Rotterdamse haven goederen. Dat gezegd hebbende ervaar ik die banen grosso modo als vergelijkbaar.'

Havenbedrijf en hoger opgeleiden

'Er werken ongeveer zeventig-duizend mensen in de haven. Slechts tien procent van de banen, ongeveer zesduizend arbeidsplaatsen, vind je echt op de kade, in de buurt van het schip: straddle-carrierchauffeurs, containerkraanmachinisten, iemand op een schip die aanwijzingen geeft. Fysiek met containers bezig wordt verhoudingsgewijs minder, maar zal in absolute zin nog wel toenemen. Negentig procent van de banen zit dus wat verder van het schip af, met name in kantoorfuncties. Daar vindt de planning, logistiek en ict, de financiële afwikkeling en de contractuele kant van het werk plaats. De haven laat een rijk-geschakeerd beeld zien aan banen op alle niveaus: operators, chemici, planners, it-ers, onderhoudsmonteurs. 'Een schreeuwend tekort aan hoger opgeleiden in de haven, nee, dat zie ik eigenlijk niet. Ik heb net een loods geopend van Interforest Containerterminals, een internationaal bedrijf met een miljardenomzet. Ze breiden hier enorm uit, zijn in drie jaar tijd vijfhonderd procent gegroeid. Ik vroeg ze: "Kunnen jullie makkelijk mensen krijgen?" Geen probleem. De Broekmangroep (transportbedrijf - red.) idem: "Prima. We hebben een meer dan goed aanbod." Ook van andere bedrijven krijg ik dat terug: geen probleem. ECT breidt geweldig uit met de Euromax-terminal. Daar komen honderden mensen bij en dan praat je over mensen die in relatief korte tijd moeten worden geworven op de arbeidsmarkt. En ook daar hoor ik dat dat lukt.

onderwijs worden elkaar'

foto: Ronald van den Heerik

Dat klinkt bemoedigend. Mijn indruk is, maar ik moet voorzichtig zijn want ik heb geen enquêtes, dat we ons meer zorgen moeten maken over de toekomst, over een vervangingsvraag en groei, maar ik betwijfel of er nu bedrijven zijn die een urgent probleem, of zelfs een crisis, hebben om mensen te vinden. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de haven met z'n industrie, chemie en containerterminals een kapitaalintensieve sector is. Dat maakt dat loonkosten een relatief kleine kostenpost zijn. Daardoor kun je net wat meer bieden dan andere sectoren in de samenleving. Je hebt mensen nodig om je kranen, die miljoenen kosten, te laten draaien. Dat betekent dat die banen goedbetaald worden en dat er relatief goede secundaire arbeidsvoorwaarden zijn. Dat is een factor die meespeelt. 'Aan de andere kant: Zouden we sneller kunnen groeien als er meer aanbod was van personeel? Dát geloof ik wel, en dan met name bij de toeleverende bedrijven, meer dan primair in de haven zelf.'

R&D

'Daarom spant het havenbedrijf zich wel degelijk in om contacten te leggen en onderhouden met het (hoger) onderwijs. De inspanningen om jongelui op te leiden voor de haven nemen toe. Er zijn bijvoorbeeld stageprogramma's voor mbo en hbo in de haven. En twee jaar geleden hebben we een Research & Development-agenda ontwikkeld. Onze ambitie is om Rotterdam wereldwijd het centrum te laten zijn van haveninnovatie. Investeren in kennis en innovatie is een topprioriteit. Met de R&D-agenda wil het Havenbedrijf de komende jaren, in samenwerking met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden, zorgen voor meer vernieuwing. We hebben nu ook een lector op jullie hogeschool, Henk de Bruijn. Hij werkt bij het Havenbedrijf én op de Hogeschool Rotterdam. 'Jongelui die binnenkomen via hbo of universiteit, daar heb je het eerste jaar heel weinig aan. Dat is niet zo erg, eigenlijk niet te vermijden. Bij mij is het ook zo gegaan. Mijn eerste baan was bij de

Deltadienst. Ontluisterend was het. Ik was bijna afgestudeerd bij bedrijfskunde en al afgestudeerd in Delft. Ik kwam binnen, kreeg een stapel rapporten en ging in een kamer zitten met de opdracht: Ga jij maar eens nadenken over de waterhuishouding van Zuidwest-Nederland. Die Deltadienst heeft het eerste half jaar ook niets aan mij gehad. Zo werkt het natuurlijk. Als de vorming maar goed is, de denkprocessen, basale kennis aanwezig is, mensen in staat zijn om problemen op verschillende niveaus aan te pakken. Karakter, initiatief, integriteit: dat bepaalt of mensen slagen.'

Toekomst van de haven

'We zijn en blijven marktleider. Zowel qua omvang als kwalitatief, daar blijven we in investeren. We willen de beste haven van de wereld blijven en dat is mogelijk door voortdurend met vernieuwing bezig te zijn. Qua kwaliteit van het logistieke knooppunt staan Rotterdam en Singapore wereldwijd aan de top. Singapore en Shanghai zijn ook enorme havens, maar geen concurrenten. Wat ze daar in de schepen stoppen, moet er in Amerika of hier weer uit. Gaat het beter in Singapore en Shanghai, dan gaat het beter in Rotterdam. De havens van Hamburg, Bremen, Amsterdam, Antwerpen en Le Havre zijn onze concurrenten, maar als je kijkt naar de totale overslag van de havens dan steekt Rotterdam daar met kop en schouders bovenuit. Qua omvang van overslag zijn we net zo groot als de nummers twee, drie en vier samen. Om onze positie te handhaven of te verbeteren zal er steeds gestroomlijnder en efficiënter gewerkt worden. De haven zal meer nog dan nu al het geval is een heel groot semi-geautomatiseerd complex worden. Vergelijk het maar met een heel grote autofabriek waar onderdeeljes ingaan en een auto uitkomt. Dat proces is sterk geregisseerd en doordacht. We kunnen niet meer een aantal kilometers vrachtwagens hebben voor een containerterminal omdat ze allemaal op dezelfde tijd zijn aangekomen. Dat gaat niet meer. Die tijd is voorbij. We kunnen geen kleine binnenvaartschepen meer hebben die moeten wachten. De haven kan fysiek niet meer tweemaal zo groot worden. Je móet het hebben van schoner en slimmer. Je krijgt een hoogwaardiger logistiek proces, met nog hoogwaardiger banen dan we nu al hebben. Haven en hoger onderwijs worden steeds belangrijker voor elkaar.'

DvN

Hogeschool naar RDM

NOG EEN HALF JAAR

Illustratie: Martijn Haans

- start onderwijs RDM niet in september maar november 2008
- bouwkunde, civiele techniek, IPO en autotechniek naar RDM Campus
- Academie van Bouwkunst volgt januari 2009
- grote belangstelling bedrijfsleven

Een broedplaats waar studenten van de HR en het Albeda College samen met bedrijven werken aan innovatieve technieken. Dat hebben de genoemde partners voor ogen met de RDM Campus op de voormalige werf

van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij (RDM) op Heijplaat. Namens de HR verrichten bouwkunde, civiele techniek, industrieel productontwerpen (IPO) en autotechniek met hun praktijkonderwijs de aftrap. De verhuizing is echter niet, zoals bedoeld, in augustus maar in oktober waardoor het onderwijs op RDM Campus pas in november kan

starten. 'Bij het herstellen van de grote hal (die RDM Innovation Dock gaat heten, red.) kwamen we van alles tegen. Er stonden bijvoorbeeld allerlei inbouwjes waarvan de sloop langer duurde dan verwacht', zegt Gabriëlle Muris, programmamanager van RDM Campus.

Inmiddels is de inpandige bouw van de hal in volle gang. Zo worden er stalen constructies neergezet waarop, op een hoogte van vierenhalve meter, leslokalen en vergaderruimten komen. Op de begane grond komen onder andere glazen werkruimtes, een ruimte met draaibanken en lasapparatuur, een testruimte voor

voertuigen, een plek voor maquettes en het waterkundig lab dat nu nog op het Academieplein is gevestigd. Een grote klus vormt de aanleg van elektra. Muris: 'Installatietechnisch moet er veel gebeuren. En daarna moeten alle installaties en apparaten van de HR en van het Albeda nog in de hal worden geplaatst.' Na het opleveren van het onderwijsdeel van de machinehal volgt in januari 2009 het nog op te knappen deel van het vroegere RDM-directiekantoor. In dit monumentale kantoor, Droogdok 17 genaamd, wordt de Academie van Bouwkunst gevestigd en komt onder andere een auditorium.

veiligheid verbeterd

Ook de buitenruimte van het RDM-terrein wordt, met voetgangerspaden en straatverlichting, heringericht. En in de Dokhaven komt een aanlegsteiger voor de Aqualiner die vanaf juni gaat varen; tien minuten duurt een overtocht tussen de Erasmusbrug en RDM Campus. Zodra het onderwijs begint, is er ook een opstapplaats in de Sint Jobshaven. Later volgt de *finishing touch*. Muris: 'Je wilt ook dat het een aantrekkelijk gebied wordt met een restaurant en misschien een terras op een van de vlonders.' Sinds kort is het terrein al een stuk veiliger omdat het gros van de containerbedrijven, en daarmee de af- en aanrijdende vrachtwagens, is vertrokken. De programmamanager: 'Het Havenbedrijf Rotterdam heeft die bedrijven de huur opgezegd. Dat was ook een van de voorwaarden van de HR en Albeda.'

De overlast zal nog minder worden op het moment dat de nieuwe, definitieve ontsluitingsweg is gerealiseerd. Wanneer dat gebeurt, is nog onduidelijk. Voor het zogenoemde RDM-West, waar de HR dus niet zit, is het Havenbedrijf in gesprek met bedrijven die zich richten op de bouw van jachten. Muris: 'Het Havenbedrijf wil daarmee aansluiten op de innovatieve maakindustrie bij ons.'

huur- én kenniscontract

Na het opknappen en inrichten van het onderwijsdeel van de machinehal volgt vanaf aanstaande zomer een vergelijkbare operatie in het meest zuidelijke deel van de hal. In de loop van volgend jaar kunnen zich daar zo'n twintig bedrijven vestigen. Bedrijven die, volgens Muris, staan te springen om zich te vestigen op het RDM-terrein. Buiten de pioniers BAM Rail, Formula Zero en Ampelmann is dat eigenlijk pas mogelijk in de loop van volgend jaar. Muris: 'Bedrijven willen graag samenwerken met leerlingen en studenten. Voor hen zijn zij potentiële personeelsleden. Daarbij vinden ze het interessant om de machines te delen: leerlingen van het Albeda kunnen op zo'n manier trainen op recente machines.' Muris heeft inmiddels een lijst met bedrijven die interesse hebben getoond. Met opzet gebeurt de acquisitie niet door het Havenbedrijf Rotterdam, de verhuurder van de hal, maar door het Albeda en de HR. 'We sluiten met de bedrijven een huur- én een kenniscontract; ze moeten een toegevoegde waarde hebben voor de studenten', motiveert Muris. Ampelmann Company zit al tijdelijk in de machinehal. Het jonge bedrijf van vijf voormalige TU Delft-studenten ontwikkelt een 'beweging compensatie platform',

Foto: Jos van Nierop

RDM: een roemruchte geschiedenis

Het RDM-terrein is vanaf 1902 ingericht door de Rotterdamse Droogdok Maatschappij. In de hallen en aan de kades werden schepen vervaardigd en gerepareerd. Begin vorige eeuw was RDM een van de grootste werven in Europa, het was ook de periode dat de werf voor zijn werknemers het tuindorp Heijplaat bouwde. Na een aantal fusies ging de werf op in het RSV-concern dat vervolgens in 1983 failliet ging. Van de 3180 werknemers werden er 1370 ontslagen. De levensvatbare onderdelen marine, werktuigbouw en zware apparatenbouw bleven bestaan en werden eigendom van de overheid. In 1991 kwam het bedrijf in handen van de Royal Begemann Group van Joep van den Nieuwenhuyzen. Het personeelsbestand werd verder verkleind naar 450 werknemers. Vanaf 1996 stopte RDM cq Begemann met de echte scheepsbouwactiviteiten en werd de werf alleen nog gebruikt voor activiteiten in de wapenindustrie. Uiteindelijk kwam het terrein in handen van het Havenbedrijf Rotterdam en vanaf 2005 dateren de ideeën om er onderwijsinstellingen en creatieve bedrijven te vestigen.

een platform waarmee personen stabiel en dus veiliger vanaf een schip een booreiland kunnen betreden. 'We zijn 'de Ampelmann' aan het commercialiseren en waren op zoek naar een plek waar we 'm kunnen testen, waar een

productieruimte en een kade is', vertelt Jillis Koch van Ampelmann. In de machinehal denkt het bedrijf gebruik te gaan maken van de 'technische en praktische handen' van de Albeda- en HR-studenten. Koch: 'Leerlingen van het Albeda

Lector Ideale Haven Henk de Bruijn

‘Wij moeten nu al nadenken over Maasvlakte 3’

Haven en hoger onderwijs worden steeds belangrijker voor elkaar, betoogt Havenbedrijf-directeur Hans Smits elders in dit nummer (pagina 10). Het lectoraat Ideale Haven, waarin HR en Havenbedrijf samenwerken, is daarvan het levende bewijs. Op 28 mei vindt de officiële kick-off plaats van het lectoraat dat in september 2007 van start ging.

‘De haven moet in de genen gaan zitten van de Hogeschool Rotterdam. De haven raakt zoveel facetten van de maatschappij dat we de werkelijkheid tekort zouden doen als het lectoraat aan één enkel instituut zou hangen. Daarom valt Ideale Haven onder de dienst concernstrategie en kunnen we hogeschoolbreed opereren.’ Aan het woord is Henk de Bruijn, directeur corporate development bij het Havenbedrijf Rotterdam NV en voor één dag in de week lector Ideale Haven bij de HR.

‘Veel mensen, en ook studenten, denken dat de haven niks met hen te maken heeft of niet bij hen past. Maar als je ’s ochtends de wekker uitdoet, reken dan maar dat die wekker via de Rotterdamse haven is ingevoerd, en dat geldt voor heel veel consumenten-artikelen waarmee je huis volstaat. Alles komt via de haven. Ook een misvatting: als hbo’er heb je niks te zoeken in de haven. Als wij miljarden stoppen in de infrastructuur van de Rotterdamse haven, zoals het Havenbedrijf nu doet met Maasvlakte 2, dan moeten daar miljoenen voor sociale infrastructuur tegenover staan. Want al ligt daar straks die prachtige Maasvlakte 2, de kwaliteit van de haven wordt uiteindelijk bepaald door de kwaliteit van de mensen die er werken. Bij het Havenbedrijf is mijn hoofdopgave na te denken over de toekomst van de Rotterdamse haven.

Mijn bemoeienissen met hoger onderwijs passen daarin. De haven heeft hbo’ers nodig en echt niet alleen technische mensen of logistici, maar óók kunstenaars, communicatiemedewerkers, makelaars, it’ers of commerciële mensen.’

1500 studenten bereikt

Het lectoraat is sinds september 2007 in de lucht en De Bruijn is niet ontevreden over de resultaten tot nog toe. ‘De afgelopen maanden hebben we ongeveer 1500 HR-studenten bereikt door middel van excursies naar de haven, gastcolleges en onderzoeksopdrachten. Binnen instituten als EAS (Engineering en Applied Science) en IBB (Bouw en Bedrijfskunde) zijn interessante projecten bezig met andere lectoraten, bijvoorbeeld over walstroom, led-verlichting in de haven of de loods van de 21ste eeuw. In veel instituten werken studenten aan grote of kleinere onderzoeksopdrachten die vanuit het Havenbedrijf zijn verstrekt. Daarvan leren beide partijen. Ik heb binnen de havenwereld en het Havenbedrijf naar schatting vijftig professionals bereid gevonden om lessen te verzorgen aan studenten.’

Ook de instituten weten het lectoraat steeds vaker te vinden. ‘Daar ben ik tevreden over, al lijken we soms wel het reisbureau van de hogeschool. In de toekomst kunnen instituten ook zelf meewerken aan de organisatie van deze excursies. Dan hebben wij meer tijd om ons bezig te houden met nadenken over de ideale haven. Op dit moment is het Havenbedrijf in beslag

foto: Leven Willense

genomen door Maasvlakte 2. Tegelijkertijd zouden wij al over Maasvlakte 3 moeten nadenken. Een stip op de horizon zetten, dat is wat ik met de studenten wil doen. Het denkproces mag van mij alle kanten op gaan. Durf na te denken over dingen die illusoir zijn zoals wonen op de slufter in de Maasvlakte 2. Of een soort Maasvlakteplaza creëren naar model van het Nokialab: een reële omgeving waar *life* geoefend kan worden met nieuwe systemen en technieken. Uiteindelijk kan dit soort denkwerk tot iets bruikbaar leiden.’

kennis over haven mondjesmaat

Doordat De Bruijn maar één dag beschikbaar heeft voor zijn lectoraat zal hij zich zelf niet intensief met onderzoek bezighouden. ‘Toch vindt er wel

praktijkgericht onderzoek plaats door middel van de onderzoeksprojecten die studenten uitvoeren. Als mijn dromen uitkomen, zal ik mezelf na verloop van tijd overbodig maken. Dan zit op elk instituut een medewerker die *havenminded* is en de kar kan trekken.’ Zover is het nog niet. Kennis over de haven is er, ook onder docenten, mondjesmaat. Het beeld van de haven is vaak gedateerd en incompleet. ‘Ik kom niet in een gespreid bedje’, aldus De Bruijn. ‘Maar dat ligt niet alleen aan de HR. Ook het Havenbedrijf heeft zich niet altijd goed verkocht. Met dit lectoraat hoop ik de kennis over de slimste haven van de wereld te delen en studenten en docenten van het besef te doordringen dat de Rotterdamse haven ook hun wereld is.’

EvdM

28 mei kick-off Ideale Haven

Op woensdag 28 mei vindt op RDM Campus de kick-off plaats van het lectoraat Ideale Haven. Vanaf 13.00 uur is er een programma met interviews met Havenbedrijf-directeur Hans Smits, wethouder Mark Harbers en Deltalinqs-voorzitter Wim van Sluis, de openbare les van lector Henk de Bruijn en een presentatie van studenten. Voor programma en inschrijving check www.idealehaven.nl.

foto: Jos van Nierop

aan hebben. Huurcontracten zijn flexibel en per half jaar kunnen bedrijven een stukje hal meer of minder huren.

JvN

Op 31 mei is de verbouwing van RDM Innovation Dock te bezichtigen in het kader van de *Open Bouwdag*. Meer info over RDM Campus vind je op www.rdmcampus.nl.

Grootste vloerverwarming van Nederland

In de RDM Innovation Dock komt de grootste vloerverwarming van Nederland te liggen. De warmte zal onder andere, en voor zover mogelijk, worden betrokken van het dak van de hal. Dat dak wordt voorzien van kleine windmolens en zonnepanelen. Met Eneco is daarover een kenniscontract in voorbereiding zodat ook studenten hiervan kunnen leren.

Docenten wachten nog af

Hoewel van Albada en HR wordt verwacht dat ze in het RDM Innovation Dock gaan samenwerken, lijken de opleidingen nog even af te wachten. Dat zal ontstaan als we er zitten, laat een docent autotechniek weten. Ook Ronald van Gils van IPO heeft nog geen contact met Albada-collega’s. Hij verwacht er wel veel van. ‘Wij hebben vaak projecten waar we, op het moment dat er een prototype gemaakt moet worden, Albada-studenten heel goed kunnen gebruiken. Maar de fysieke afstand is nu gewoon te groot. Als je straks dicht bij elkaar zit, is de drempel voor samenwerken veel lager.’ IPO zal in eerste instantie met het praktijkonderwijs en de ouderejaars naar het RDM-terrein gaan.

kunnen helpen met assembleren. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een stage; we weten het nog niet precies.’ HR-studenten kunnen, verwacht Koch, worden ingezet voor het werk dat nu ook al door studenten van de TU Delft wordt verricht. ‘Ze kunnen creatief meedenken over praktische problemen waar we tegenaan

lopen, bijvoorbeeld over hoe mensen makkelijk van het scheepsdek op de Ampelmann komen’, aldus Koch die niet alleen graag in contact wil komen met studenten van technische opleidingen maar bijvoorbeeld ook van communicatie. Hoewel commerciële opleidingen (nog) niet nauw bij RDM zijn betrokken, zullen de studenten zeker meedraaien in projecten. Albada en HR zoeken immers met opzet bedrijven, zoals Ampelmann, die hun innovatieve product testen én op de markt aan het brengen zijn. En is een bedrijf niet meer innovatief dan vertrekt het weer om plaats te maken voor een ander bedrijf waar studenten veel

Wegens succes gereorganiseerd! Met ingang van dit collegejaar telt de Hogeschool Rotterdam elf instituten in plaats van zeventien clusters. De forse groei van de studentenpopulatie vroeg om deze organisatieverandering. In elk nummer van *Profielen* een portret en 'demografische' schets van een nieuw instituut. Ditmaal: IvG.

Instituut voor Gezondheidszorg (IvG)

Instituutportret

Auteur: Mirjam Goudswaard i.s.m. IvG Illustratie: Marco Faasen

Museumpark

Museumpark 40
3015 CX Rotterdam
Telefoon (010) 241 42 41 of (010) 241 51 51
Fax (010) 241 40 23 of (010) 241 51 59

Bedrijfsbureau

08.00- 17.00 uur

Vertrouwenpersoon

Celine Manschot, Frank Rosema en Seaska Verbeek

Alumni-activiteiten

Nosokomi, alumnivereniging verpleegkunde, www.hogeschool-rotterdam.nl/page.html?id=75896
alErgo, alumnivereniging ergotherapie, www.alergo.nl

Studieverenigingen

Een instituutbrede vereniging die zich ook zal richten op alumni is in oprichting.

Nieuwsbrief

Voor alle opleidingen zijn er nieuwsbrieven voor medewerkers en studenten. De kenniskringen geven ook een nieuwsbrief uit.

Instituutsprijs

Geen

Studentenaantallen door de jaren

2005-2006	cluster verpleegkunde 1050 cluster paramedisch 1093
2006-2007	cluster verpleegkunde 1079 cluster paramedisch 1100
2007-2008	IvG 2208

Studenten, docenten & medewerkers in getal

studenten	2208
docenten	232
medewerkers	31

peildatum 1 februari 2008

Bacheloropleidingen

- Ergotherapie
- Fysiotherapie
- Lerarenopleiding gezondheidszorg en welzijn
- Logopedie
- Management in de zorg
- Verloskunde (vanaf september 2008)
- Verpleegkunde
- Associate degree Management in de zorg

Lectoraat

IvG kent vier kenniskringen en zeven lectoren:

- Participatie, arbeid en gezondheid. Lectoren: Harald Miedema en Chris Kuiper.
- Geïntegreerde eerstelijnsgezondheidszorg. Lector: Toon Voorham.
- Transitie in zorg. Lectoren: AnneLoes van Staa en Jacomine de Lange.
- Samenhang in de ouderenzorg. Lectoren: Marleen Gouwman en Evelyn Finnema.

Masteropleidingen

- Advanced nursing practice
- Physician assistant – klinisch verloskundige
- Manuele therapie in de eerstelijnsgezondheidszorg (niet bekostigd)

Op stapel

- 6/2008 pre-post courses van internationale manuele therapie van IFOMT
- 9/2008 fusie met verloskunde
- 9/2008 instituutbrede leerlijn ondernemen in de zorg
- 9/2008 visitatie van de masteropleidingen

Directie

Elk instituut kent een tweekoppige directie, bestaande uit een voorzitter en een lid.

Clazina Pool is voorzitter van de directie van IvG. Sinds 1984 is zij werkzaam binnen de hogeschool. Ze begon als docentcoördinator van de verkorte HBO-V. In 1991 werd zij directeur opleidingen verpleegkunde. Na de reorganisatie is zij voorzitter van het instituut geworden.

Claire Kornaat is lid van de directie van IvG. In 1990 begon ze als docent bij de opleiding fysiotherapie. Zelf is ze ook fysiotherapeut. In 2000 werd ze opleidingsmanager van deze opleiding en twee jaar later directeur van het paramedische cluster. Sinds de reorganisatie vervult ze de functie van directielid binnen IvG.

Bekende IvG-ers

Florence Nightingale (1820 -1910)

Nightingale is vooral bekend als de 'dame met de lamp' die zich in de Krimoorlog als verpleegster ontfermde over de Britse soldaten. Ze was echter ook een zeer gepassioneerd statisticus. De statistiek gebruikte zij in de hoop verbetering aan te brengen in de medische voorzieningen voor de Britse soldaten. Haar gebruik van kleuren en grafieken daarbij was erg vernieuwend. Nightingale was tevens oprichtster van de eerste verpleegsterschool in Engeland.

Bron: Kennislink

Gary Kielhofner

Kielhofner wordt gezien als een belangrijke vernieuwer op het gebied van ergotherapie. In de jaren zeventig zag hij dat bij revalideren en ergotherapie de nadruk lag op het medische aspect. Maar ook de menselijke kant is volgens hem belangrijk. Hij ontwikkelde daarom het Model of Human Occupation (MOHO), dat inzicht geeft in het handelen van de mens, dus zijn gewoontes, barrières en motivaties. Het model wordt veel gebruikt door ergotherapeuten. Kielhofner is verbonden aan de universiteit van Illinois in Chicago.

Een interview met Kielhofner staat in *Profielen* 47, te lezen via www.profielen.hro.nl

HR EN DE HAVEN

Foto: Ronald van den Heerik

Als hbo-instelling in Rotterdam die het motto *outside in inside out* hoog in het vaandel heeft, kan het niet anders dan dat de Rotterdamse haven voet aan wal in het HR-onderwijs heeft. *Profielen* maakte een overzicht van havenprojecten bij de verschillende instituten.

ICM – MARKETING TODAY

Expresdienst naar de haven voor studenten

De haven schreeuwt om personeel. Binnen nu en vijf jaar gaat een groot deel van het havenpersoneel met pensioen. Naar schatting vijf-

duizend vacatures zullen vervuld moeten worden. Maar het havenbedrijfsleven weet de weg naar nieuw personeel moeilijk te vinden. Ook het aantrekken van hoger opgeleiden blijkt lastig, terwijl – zo schat docent Ted Luns van het Instituut voor Commercieel Management – zo'n twee- tot

driehonderd van die vijfduizend vacatures ingevuld zouden moeten worden door hbo'ers.

De Hogeschool Rotterdam heeft daarom in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam NV, het EIC (Educatief Informatie Centrum) en ondernemersnetwerk DAAD, een traject opgezet om ervoor te zorgen dat studenten en bedrijven, vooral in de Rotterdamse haven, elkaar beter weten te vinden.

Een van de spin-offs hiervan is een onderzoek dat studenten momenteel uitvoeren naar de mogelijkheden van een expresdienst voor

studenten naar de haven. Docent Ted Luns: 'Het gaat om vierdejaars commerciële economie die dat onderzoek doen vanuit het onderdeel Marketing Today. Dat is het laatste grote project voordat ze afstuderen; ik noem het altijd een proeve van bekwaamheid.

Een groot struikelblok voor studenten om voor studie, stage of werk iets met de haven te doen, is vervoer. Er is nauwelijks goed openbaar vervoer naar de haven. Daarom heeft DAAD onze studenten gevraagd de mogelijkheden van een gratis, flexibele busdienst voor studenten te onderzoeken.

Het is een heel serieuze vraag. De bedrijven hebben budget voor zo'n expresdienst.' Het onderzoek loopt op dit moment en wordt eind juni afgerond. In september 2008 start Marketing Today met dertig nieuwe projecten, waarvan zoveel mogelijk projecten betrekking hebben op de Rotterdamse haven.

IBB

Technische bedrijfskunde: Maasvlakte 2

Voor de module Actuele thema's doen studenten technische bedrijfskunde van het IBB (Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde) veldonderzoek en deskresearch rondom globalisering, ontwikkelingsvraagstukken en duurzaam-

heid. Samen met bedrijven en organisaties formuleren docenten onderzoeksvragen waaruit studenten kunnen kiezen. Een van die meewerkende bedrijven is het Havenbedrijf Rotterdam NV. 'Maasvlakte 2, het nieuw te bouwen haven- en industriegebied aan de Noordzee, is op dit moment een heel belangrijk project voor het Havenbedrijf', vertelt IBB-docent Hans Stiphout. 'Hoe kun je dit terrein duurzaam inrichten – dat is de vraag die het Havenbedrijf bij ons heeft neergelegd. Een aantal studenten gaat daar acht weken mee aan de slag. Zij kijken bijvoorbeeld naar de milieubelasting per hectare, duurzaamheid in betrekking tot het vele vervoer en verkeer op Maasvlakte 2 en aantal werknemers per m². Ze onderzoeken dus vanuit *people, planet, profit*-perspectief.' De resultaten van het onderzoek zijn op het moment van schrijven nog niet bekend. Op 25 juni sluit het project af met een conferentie.

Minor Management & Consultancy: Imagoverbetering van de haven

Elk collegejaar, in het eerste kwartaal, buigen studenten van de Engelstalige minor management & consultancy zich over een onderzoeksvraag van het projectbureau van de Wereldhavendagen. Ditmaal moesten de zeventig

minorstudenten zich verdiepen in imagoverbetering van de Rotterdamse haven en de vraag hoe de Wereldhavendagen dit naar het grote publiek zouden moeten uitdragen. 'Studenten deden onder andere onderzoek naar duurzaam ondernemen, het imago van de haven bij het publiek, het innovatieve karakter van de haven, het imago onder hoger opgeleiden en ervaringen met imagoverbetering in andere Europese havens', vertelt IBB-docent Marcel Seijner. 'Het viel de studenten bijvoorbeeld op dat de haven zegt hoger opgeleiden nodig te hebben, zonder dit echt uit te dragen. Op de Wereldhavendagen was wel voorlichting over de meer traditionele, lager opgeleide vacatures, maar informatie over hooggeschoold werk in de haven ontbrak. Ook duurzaam ondernemen zou meer gepromoot en zichtbaar gemaakt kunnen worden tijdens de Wereldhavendagen.' Deze en andere adviezen werden aan het einde van de minor in het Engels gepresenteerd bij de organisatie van de Wereldhavendagen. De insteek van duurzaamheid heeft bij de Wereldhavendagen geleid tot de keuze van het jaarthema voor 2008: *Groen licht voor de haven*. En ook komend collegejaar zal weer een nieuwe groep minorstudenten zich buigen over actuele vragen van de Wereldhavendagen.

Maritiem officier (MAROF): Alternatieve brandstof voor de scheepvaart

Bij de opleiding maritiem officier lopen minors die in het teken staan van rendementsverbetering bij het toepassen van alternatieve vormen van brandstof voor de scheepvaart, zoals waterstofcellen en biodiesel. De minor 'navigatie geïntegreerde brug' zoomt in op mogelijkheden voor *dynamic positioning*. Schepen gebruiken dit om met hun eigen schroeven op een bepaalde positie te blijven liggen. En Rob van Hessem verzorgt de minor gastransport met als mogelijk onderdeel ervan het verschepen van vloeibaar gas. 'Aan de orde komt bijvoorbeeld de vraag of een reder bestaande schepen van zijn vloot verantwoord kan aanpassen zodat het mogelijk wordt om op een gas-terminal in zee te laden en te lossen', aldus Van Hessem.

WILLEM DE KOONING ACADEMIE (WdKA) – STADSLAB EN MAASVLAKTE 2

Welkom wereld

Kunnen jullie iets doen met de Tweede Maasvlakte? Die vraag legde het Havenbedrijf Rotterdam neer bij het StadsLab van docent Maik Mager. Elk jaar pakken studenten van de verschillende studierichtingen en studiejaren van de WdKA een project op vanuit StadsLab. Daarmee voegen zij kunst toe aan de publieke ruimte en nemen zij via die kunst ook deel aan het openbare leven. De haven was al eerder onderwerp bij StadsLab. In 2006 bogen studenten zich over Stadshavens, nu dus over Maasvlakte 2. Maik Mager: 'De vraag die ik de studenten voorlegde was: Hoe kan Rotterdam zich op Maasvlakte 2 aan de binnenkomende schepen en hun internationale bemanning laten zien? Hoe kan Rotterdam hen welkom heten, net zoals het Vrijheidsbeeld in de haven van New York bedoeld is om gasten, immigranten en landgenoten te verwelkomen.' Ongeveer zestien studenten zijn met deze opdracht aan de slag gegaan, sommigen individueel, anderen in groepsverband. 'Student Matthijs van Geest (derdejaars autonome beeldende

kunst) werkt bijvoorbeeld aan een Cessna-vliegtuig met een laagje bladgoud. Het gouden vliegtuig is bedoeld als metafoor voor al het geld dat via de Rotterdamse haven in- en uitstroomt. Ook staat het voor de romantiek van het strand, het strandleven en de ondergaande zon. De student wil het vliegtuigje wekelijks boven de Maasvlakte laten vliegen om de schepen te begroeten', vertelt Mager. 'Weronika Zielinska, ook derdejaars, maakt een kalender met data van performances die maandelijks voor de zeelieden worden georganiseerd. Saar Pink, een andere derdejaars, ontwikkelde een 'glazen pier' die je de ervaring moet geven dat je op het water loopt.' Deze en andere voorstellen zijn op moment van schrijven nog *work in progress* en zullen in de vorm van schaalmodellen, foto's en verhalen voor het eerst getoond worden bij de opening van het lectoraat Ideale Haven op 28 mei (zie ook pagina 15).

EAS

Emissiereductie Waterbus en meer

Het instituut EAS (Engineering en Applied Sciences) heeft diverse links met de haven. Zo deden en doen studenten werktuigbouwkunde – samen met bedrijven als Pon Power en Damen Shipyards – onderzoek naar de emissiereductie van de Waterbus, de snelle vaarverbinding tussen Dordrecht en Rotterdam. De opleiding elektrotechniek heeft onder meer nauw contact met Huisman Itrec in Schiedam. Bij dit bedrijf waar kranen voor de

scheepvaart worden ontworpen en gebouwd, zijn veel duale HR-studenten werkzaam. Bij Bakker Sliedrecht lopen elk jaar elektrotechnici stage en de opleiding komt er af en toe ook voor een excursie. De internationaal opererende elektrotechnische onderneming fabriceert onder andere aandrijvingen en besturingssystemen voor de scheepvaart.

ROTTERDAM BUSINESS SCHOOL

Ibms: onderzoek internationale moederbedrijven

Vanuit het Havenbedrijf Rotterdam zijn vele projecten aan de RBS vergeven. Een van deze projecten behelst een onderzoek naar de vestigingen van internationale moederbedrijven in de Rotterdamse haven. 'Om inzicht te krijgen in een ideale indeling van de haven met betrekking tot arbeidsintensiviteit, economie, duurzaamheid en mobiliteit is het belangrijk te weten wat voor bedrijven er eigenlijk in de haven gevestigd zijn', vertelt Gerrit Peekstok van het Havenbedrijf. 'Stel dat blijkt dat Chinese moederbedrijven voor hun werk in Rotterdam voornamelijk gebruikmaken van Poolse werknemers, terwijl Franse moederbedrijven liever Nederlanders in dienst nemen, dan is het voor ons nuttig te weten waar de bedrijven in de haven oorspronkelijk vandaan komen. Dat kan ons in de toekomst helpen ons beleid

daarop aan te passen. Als we zouden willen dat de haven veel werkgelegenheid in de regio creëert, kunnen we ons in dit voorbeeld vooral richten op de vestiging van Franse bedrijven.' Op dit moment is een viertal studenten ibms (international business and management studies) met dit project bezig. Verwacht wordt dat zij voor het eind van dit schooljaar klaar zullen zijn.

Ibms: Afrikaanse havens in kaart

Twee bachelorstudenten ibms (international business and management studies) zijn bezig de Afrikaanse havens in kaart te brengen. Het gaat hierbij onder meer om de economische ontwikkeling van de landen waar deze havens gevestigd zijn, de situatie en kansen in deze havens en de geschiedenis ervan. 'Voor bedrijven in de haven kan dit erg nuttige informatie zijn', legt lector Logistics Frits Blessing uit. 'Zodra een Nederlandse zakenman bijvoorbeeld op bezoek gaat bij zo'n haven in Afrika is het voor hem handig eerst iets meer actuele achtergrondinformatie te hebben. Maar het is vaak te duur om daar een onderzoeksbureau op af te sturen.' Bovendien is het volgens Blessing ook voor de buitenlandse studenten zelf een interessant project: 'De studenten die aan deze opdracht werken, zijn zelf Afrikaans. Ze zijn bezig met hun eigen regio van afkomst, terwijl ze er tegelijkertijd een rapport over schrijven dat moet aansluiten bij de Nederlandse manier van werken. Zo leren ze Nederland begrijpen. Het is dan ook de

bedoeling dat we vanaf volgend jaar niet alleen Afrika, maar ook andere landen gaan onderzoeken. Ook kunnen we Afrika nogmaals gaan onderzoeken voor een update of op andere aspecten. In het ideale geval hebben we na verloop van tijd een uitgebreid assortiment van rapporten over landen en havens wereldwijd.' De studenten krijgen qua inhoud en methodologie hulp van een HR-masterstudent en zullen rond juni klaar zijn.

Tma: logistieke processen van Aziatische bedrijven

Een ander project binnen de RBS is een onderzoek naar *supply chain management* met betrekking tot de haven. Vijftientig studenten tma (trademanagement gericht op Azië) maken in groepjes van vier een overzicht van de logistieke processen van de Aziatische bedrijven die in Rotterdam gevestigd zijn. Projectleider Gyzlene Zeroual van het lectoraat Ideale Haven legt uit: 'Het gaat er vooral om dat de verschillende stappen van het logistieke proces in kaart brengen. Belangrijk hierbij zijn eventuele waardetoevoegende processen. Bijvoorbeeld als H&M in Nederland nog de merkjes op hun in China gefabriceerde kleding zou naaien. Dit is informatie waar het Havenbedrijf, die de opdracht heeft gegeven,

wat mee zou kunnen.' Volgend jaar zal hetzelfde project nogmaals aan Hogeschool Rotterdam studenten worden gegeven, maar dan van een andere opleiding. 'Op deze manier krijgt het Havenbedrijf meerdere kanten van de zaak belicht', aldus Zeroual.

IMO

Minor recht

Bij het IMO (Instituut voor Managementopleidingen) zijn enkele projecten met betrekking tot de haven in gang gezet. Een van deze projecten gaat over de leidingstroken die door de hele Rotterdamse haven lopen. Tjerk Jouwstra, coördinator van de minor recht, legt uit wat dit project inhoudt: 'Door de haven loopt zo'n 450 hectare aan leidingstroken, stroken land waar bijvoorbeeld kabels en buizen doorheen lopen. Op dit land mag niet gebouwd worden. Als er iets kapotgaat, moet men er namelijk bij kunnen. Wegens een tekort aan grond wil het Havenbedrijf Rotterdam weten hoe deze grond juridisch gezien beter gebruikt zou kunnen worden, bijvoorbeeld door de kabels dichter bij elkaar te leggen. Op dit moment zijn vijf studenten van de minor recht dat aan het uitzoeken. Een interessante opdracht, want de oplossing zal niet in een handboek te vinden zijn. De studenten moeten het echt allemaal zelf uitvinden.'

Foto: Danny Cornelissen

Een andere groep van de minor recht is bezig een personeels-handboek samen te stellen. Jouvstra: 'Ook dit doen zij voor het Havenbedrijf. Het handboek is bedoeld voor kleine startende bedrijven die een pand van het Havenbedrijf in een van de oude havens in de stad huren. Deze bedrijfjes missen vaak de expertise en knowhow om juridisch gezien goed met hun personeel om te gaan. Denk hierbij aan zaken als werktijden, promotiebeleid en huisregels. Met behulp van dit handboek hoeft er bij een conflict niet meer meteen een dure advocaat te worden ingeschakeld. Dat zal dus veel geld schelen.'

Personeel & arbeid: Hrm-opdrachten voor havenbedrijven

Als vast onderdeel van het curriculum voeren 130 tweedejaars studenten van de opleiding personeel & arbeid hrm-opdrachten uit voor bedrijven in de haven. Het is alweer het derde jaar dat de opleiding op deze ma-

nier samenwerkt met bedrijven. De opdrachten die studenten in groepen van vier uitvoeren variëren, maar vallen vaak binnen de thematiek van de arbeidsmarkt. Studenten wordt bijvoorbeeld gevraagd om kengetallen te produceren van gegevens uit het personeelsinformatiesysteem, zodat gericht actie ondernomen kan worden in het werving- en selectiebeleid van een bedrijf met een vergrijzend personeelsbestand. Een ander voorbeeld is een bedrijf dat een gezondheidsprogramma, dat ontwikkeld is in het kader van leeftijdsbewust personeelsbeleid, vooraf, gedurende en na afloop van het programma laat evalueren door studenten.

Aan het einde van het project presenteren de studenten de resultaten op de hogeschool aan de bedrijven. 'Zo gaan studenten niet alleen naar de bedrijven, maar bezoeken de bedrijven ook de hogeschool. We hopen de bedrijven zo te binden dat ze volgend jaar weer meedoen. Tot nu toe is dat goed gelukt', vertelt Jos Touw, docente bij p&a. Dit jaar doen achttien bedrijven mee aan het Havenwerk en hebben zij samen dertig opdrachten te vergeven. Touw: 'Voor de studenten is het interessant om door middel van praktijkopdrachten kennis te maken met de haven. Ze horen over beroepen en bedrijven waar ze normaal niet zo snel mee in aanraking komen en ontwikkelen gelijktijdig professionele beroepsvaardigheden. Voor de bedrijven is het een mogelijkheid om zich naar hbo-studenten te profileren. Zo snijdt het mes aan twee kanten.'

ISO EN IVG

Imago haven onder basisschoolleerlingen

Tweedejaars studenten ISO (Instituut voor Sociale Opleidingen) en IVG (Instituut voor Gezondheidszorg) voeren in het kader van PGM een opdracht uit voor het Educatief Informatie Centrum Mainport Rotterdam. Het EIC wil weten welke invloed zijn

educatieve programma heeft op het imago van de haven bij kinderen op de basisschool. Studenten van de hogeschool zullen dit onderzoeken door leerlingen en docenten van 54 verschillende basisscholen te interviewen. Er wordt in 27 groepen aan dit project gewerkt, waarbij de groepen zoveel mogelijk interdisciplinair samengesteld zijn. Het onderzoek duurt een half jaar en wordt aan het einde van dit collegejaar afgerond.

LECTORAAT IDEALE HAVEN

Portable

Het lectoraat Ideale Haven wil jongeren bewust maken van de mogelijkheden die de haven te bieden heeft. Aanhakend op het jongerenjaar Rotterdam European Youth Capital 2009-Your World is daarom het project Portable opgezet.

Projectleider Barbara Linders vertelt: 'Het project bestaat uit drie delen: kennismaken, educatie en ondernemen. Op deze manier kunnen we alle Rotterdamse jongeren bedienen, zowel degenen die niks weten over de haven als jongeren die al wel geïnteresseerd zijn.'

Op dit moment is een aantal HR-studenten betrokken bij het project en het is de bedoeling om dit verder uit te breiden tot een multidisciplinair projectteam. 'We willen dat de projecten die onder Portable vallen geïntegreerd

worden in de curricula van de betrokken opleidingen. Ik denk hierbij bijvoorbeeld aan een les op locatie in de haven. Voor bepaalde vakken, zoals voorraadbeheer, logistiek of maatschappelijk verantwoord ondernemen kan dat heel goed.' Portable hoopt zich in elk geval gedurende 2009 te vestigen in een speciaal pand in de binnenstad. Van daaruit zullen activiteiten georganiseerd worden. In het pand kunnen havenbedrijven zich presenteren. 'Er zijn al allerlei goede initiatieven die zich richten op de haven, maar bij Portable gaat het specifiek om de jongeren.'

Hoe trek je een bedrijventerrein uit het slop?

(Bijna) klaar!

foto: Rob-Jan van den Heerik

Twee bouwkundestudenten werd gevraagd af te studeren op een visie voor het verouderde havengerelateerde bedrijventerrein Waalhaven-Zuid. Functiemenging is een van hun oplossingen. Ofwel: wonen op een bedrijventerrein, met zicht op de Rotterdamse haven.

Wat: onderzoek transformatie bedrijventerrein Waalhaven-Zuid
Waar: opleiding bouwkunde
Wie: Johan Brouwers en Frank van der Lugt

Het project

Sinds februari zijn bouwkundestudenten Johan Brouwers en Frank van der Lugt wekelijks te vinden op het bedrijventerrein Waalhaven-Zuid, grenzend aan de wijk Pendrecht. Aan potentieel geen gebrek: het terrein ligt aan de A15 en met de mogelijke komst van een metrostation en de geplande opening van de A4 Midden-Delfland in 2015 zal de ontsluiting verder verbeteren. Voor de oorlog was het een internationaal vliegveld, maar na het bombardement is het omgevormd tot middelgroot bedrijventerrein.

En net als veel bedrijventerreinen in Nederland begint het sleetse plekken te vertonen. Verpaupering en leegstand nemen snel toe. Het Havenbedrijf Rotterdam NV werkt daarom aan herstructurering. Frank van der Lugt en Johan Brouwers studeren in juni af op dit complexe onderwerp. Die complexiteit zit 'm alleen al in de exploitatie van het bedrijventerrein. 'Niet voor niks kreeg nieuwbouw jarenlang de voorkeur boven renovatie: Het is eenvoudiger en goedkoper. Bij Waalhaven-Zuid heb je bijvoorbeeld te maken met contracten voor veertig, vijftig jaar. Het duurt decennia voordat je echte veranderingen kunt doorvoeren. Het gros van de contracten loopt pas in 2040-2050 af.' En dus moet het Havenbedrijf vanuit de bestaande situatie zoeken naar mogelijkheden om het terrein te verlevendigen. 'Het Havenbedrijf heeft al een plan liggen, geënt op de Havenvisie 2020, maar dat gaat verder op

dezelfde voet. Wij kijken ook naar nieuwe thema's. Bijvoorbeeld de combinatie wonen en werken. In het weekend en 's avonds is het terrein uitgestorven. Er bestaat een doelgroep voor wonen in een industriële setting, en toevoeging van deze functie zou het terrein veiliger kunnen maken. Voor deze mensen zou je loftwoningen kunnen bouwen met zicht op de haven, bovenop de loodsen. Op het terrein vind je geen gevaarlijke, zware industrie. Wel is er geluidshinder en veel verkeer waar je, in geval van een dergelijke functiemenging, iets op moet verzinnen. Nu lijkt het er soms wel een racebaan. Er is veel vrachtverkeer en er wordt hard gereden.' Het onderwerp vrachtverkeer staat dan ook hoog op de lijst van de studenten. 'Er zijn veel truckers opgepakt en er op een goede manier mee aan de slag zijn.'

EvdM

Waalhaven-Zuid niets aan. Nu zijn er drie snackbarretjes, een douche-hok en een toilet: dat is echt ontoereikend. Bestaande mogelijkheden worden ook niet benut. Er is bijvoorbeeld best een mooie groenstrook, maar er zijn geen zitplekken.' Een ander thema waar de studenten zich over buigen is *cradle to cradle*, een lastig onderwerp vinden ze zelf. *Cradle to cradle* staat voor een ideale cyclus van hergebruik waarbij niets verloren gaat. 'In dit onderwerp moeten wij ons nog verder verdiepen. Wellicht kan restwarmte van andere industrie worden gebruikt op Waalhaven-Zuid, wellicht kunnen bedrijven elkaars afval gebruiken.' Het afstudeerproject van Frank en Johan is geadopteerd door de gebiedsmanager van het Havenbedrijf. Hij zal hun onderzoek met interesse bekijken, maar 'steun voor ons idee van functiemenging hebben we niet. Voor het Havenbedrijf zijn geen langlopende inkomsten te halen uit woningen op het terrein. De gemeente Rotterdam wil juist wel wonen en recreatie toevoegen aan de haven. Dat steunt ons om dit idee toch uit te werken.'

De begeleider

'Johan en Frank werken aan een maatschappelijk relevant onderwerp, zondermeer', vertelt IBB-docent, examenbegeleider en architect Remko Remijnse. 'Want wat gaat Rotterdam met zijn havens doen als de functies straks verschuiven naar Maasvlakte 2? Daarbij spelen de problemen met verouderde bedrijventerreinen overal in Nederland. De studenten hebben de fase van inventarisatie en onderzoek achter de rug, nu moeten zij een strategie voor het gebied ontwikkelen. Dat is echt een lastige opgave. Allerlei facetten komen samen: stedenbouw, politiek, economie, gebruikers. Zonder een voorschot te nemen op mijn beoordeling, vind ik dat ze het gretig hebben opgepakt en er op een goede manier mee aan de slag zijn.'

Afgestudeerd

Tot 2003:
logistiek en technische vervoerskunde
Nu: searchconsultant executive search

SUZANNE ZOMER

Oud-student Suzanne Zomer werkt sinds een jaar bij Plimsoll, een in de Rotterdamse haven gevestigd organisatie- en adviesbureau gespecialiseerd in de maritieme en logistieke branche. 'In de haven gebeurt erg veel, dat trekt me. En het beweegt. Het vaart. Je ziet het logistieke proces gebeuren.'

Toen Suzanne Zomer in 2003 haar studie Itv (logistiek en technische vervoerskunde) aan de Hogeschool Rotterdam had afgerond, wist ze nog niet goed wat ze precies wilde gaan doen. Omdat de Rotterdamse haven haar trok, besloot ze er een traineeship van twee jaar te volgen. Binnen deze leerjaren heeft ze gewerkt voor uiteenlopende bedrijven: van Seabrex, een overslagbedrijf voor groente en fruit waar zij HACCP (een voedselveiligheidssysteem) moest invoeren tot

het Educatief Informatie Centrum Mainport Rotterdam, een bedrijf dat zich richt op het promoten van de haven onder jongeren, bijvoorbeeld door rondleidingen door de haven te organiseren voor scholen. 'Dit traineeship heeft me goed geholpen bij het maken van een keuze voor wat ik uiteindelijk wilde gaan doen', vertelt Zomer. 'Bovendien is het erg nuttig geweest met het oog op mijn huidige baan, doordat ik nu veel verschillende aspecten van de haven ken.'

Tegenwoordig werkt de oud-student, inmiddels met zwangerschapsverlof voor haar tweede kind, als searchconsultant executive search voor de maritieme en logistieke sector. Zomer: 'Plimsoll adviseert bijvoorbeeld bij overnames, iets wat in de haven veel voorkomt, en zoekt geschikte kandidaten voor openstaande vacatures bij in de haven gevestigde bedrijven, maar ook daarbuiten. Het gaat hierbij om hogere functies waarvoor hbo of wo met minstens drie jaar werkervaring is

Curriculum Vitae

1997 eindexamen mavo
1997 – 1999 havo
1999 – 2003 HR logistiek en technische vervoerskunde
2004 – 2006 traineeship in de Rotterdamse haven
2007 – heden searchconsultant executive search

foto: Levien Wilentse

vereist. Als searchconsultant ben ik voornamelijk bezig met het zoeken naar, en selecteren van, geschikte kandidaten voor openstaande vacatures. De selectie-gesprekken die met de kandidaten worden gehouden, voer ik nog niet zelf. Omdat ik moeder ben van een dochter van twee werk ik parttime, waardoor ik niet genoeg tijd over heb voor deze gesprekken. Toch hoop ik na mijn zwangerschapsverlof ook voor die gesprekken tijd te kunnen vrijmaken.' Leuk aan haar baan bij Plimsoll vindt Zomer het werken met mensen. 'Het werk als searchconsultant is niet het eerste waar je aan denkt als je een Itv-diploma hebt behaald, maar dat vind ik niet erg. Het doet me goed als ik iemand aan een leuke baan weet

te helpen. Als een match tussen een bedrijf en een door ons geselecteerde kandidaat goed is dus. Meestal lukt dat ook wel.' Ook is Zomer blij dat haar werk bij Plimsoll goed is te combineren met het moederschap. 'Parttime werken is voor mij perfect. Ik wil niet de hele dag thuis zitten, maar fulltime werken is weer even te veel van het goede.' Haar interesse in de haven en de logistiek is voor Zomer de belangrijkste reden geweest na de havo te kiezen voor de studie logistiek en technische vervoerskunde. 'In de haven gebeurt erg veel, dat trekt me. Er zijn vele processen in gang, en vele partijen die hiermee bezig zijn: van agentschappen tot loodsen tot distributeurs. En het beweegt. Het vaart. Je ziet het logistieke proces gebeuren, dat vind ik leuk. Dat logistieke proces vind ik sowieso interessant. Hoe een stoel vanuit de fabriek uiteindelijk bij de Ikea terechtkomt bijvoorbeeld. Ook daarom zit ik bij Plimsoll goed op mijn plek.'

AvW

Geleerd op de HR: brede kennis over de logistieke en maritieme wereld

Gemist op de HR: talen

Rotterdammer, ken uw haven!

Auteur: Esmé van der Molen foto: Danny Cornelissen

Met onze kennis over de Rotterdamse haven is het over het algemeen niet al te florissant gesteld. *Profielen* geeft een korte opfriscursus over onze regionale en nationale trots: Mainport Rotterdam.

Van dorpje tot mainport

Rotterdam, de wereldhavenstad met 580.000 inwoners, was vroeger een dorpje aan de rivier de Rotte. In 1250 werd een dam in de monding van de Rotte aangelegd om te voorkomen dat de rivier door instromend zeewater te zout werd. Vanaf deze dam werden goederen overgeladen van rivier- op zeeboten. In de veertiende eeuw deed Rotterdam het aardig als vissersdorp en dankzij de haringvisserij groeide het dorp uit tot handelsstad. Vanaf circa 1600 voeren koopvaardijsschepen vanuit Rotterdam naar Zuid-Amerika en Indië. Toch was Rotterdam toen nog geen haven van belang. De eerste contouren van de moderne haven tekenden zich af in de tweede helft van de negentiende eeuw. De Industriële Revolutie maakte van het Ruhrgebied een intensief industriegebied met een staalindustrie die grote hoeveelheden erts nodig had. Via de Rijn was Rotterdam de perfecte aanvoerhaven. De aanleg van de Nieuwe Waterweg in 1872, waarbij een deel van de duinen bij Hoek van Holland werd doorgestoken, zorgde voor een open verbinding met zee, waardoor de haven verder kon groeien en het achterland beter kon bedienen.

Na dit keerpunt bleef de Rotterdamse haven inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Eind van de negentiende eeuw nam het belang van aardolie toe. Vanaf het begin was Rotterdam aanvoerhaven van olie en de eerste petroleum-

havens werden nog voor de Tweede Wereldoorlog aangelegd. De oorlog zorgde voor een tijdelijke stagnatie: maar liefst veertig procent van de haven werd verwoest tijdens WO II, maar omdat de haven inmiddels van nationaal economisch belang was, werd de wederopbouw voortvarend aangepakt. Die was zo succesvol dat de haven snel uit zijn jasje groeide. Halverwege de jaren vijftig werd de haven uitgebreid met de Botlek, het haven- en industriegebied ten westen van de Oude Maas. Samen met Europoort (klaar in 1960) vormt de Botlek een van de grootste petrochemische industriegebieden ter wereld. De aanleg van Europoort, zo kort na de ingebruikneming van de Botlek, was nodig omdat de nieuwste generatie mammoettankers niet in de bestaande havenbassins paste. Door de opening van Europoort met havens van meer dan twintig meter diep bleef Rotterdam, ook voor deze giganten, toegankelijk. De Maasvlakte is de laatst voltooide uitbreiding van de Rotterdamse haven. Om aan meer havenbedrijven ruimte te bieden, werd een stuk land in zee aangelegd. In 1973 meerde het eerste schip aan op de Maasvlakte. Maar groeien bleef de haven. Een nieuw megaproject is de maak: Maasvlakte 2.

Top 3 havens 2006

Rotterdam is de enige Europese en niet-Aziatische haven in de top drie (en top tien) van grootste havens ter wereld.

1. Shanghai, met 537 miljoen ton goederen-overslag
2. Singapore, met 448,2 miljoen ton goederen-overslag
3. Rotterdam, met 378,2 miljoen ton goederen-overslag

Shanghai en Singapore lijken met deze cijfers Rotterdams belangrijkste concurrenten, maar het tegendeel is waar. Wat daar wordt geëxporteerd, kan hier ingevoerd worden. De concurrenten van Rotterdam bevinden zich in Europa, maar die komen qua overslag en capaciteit niet in de buurt van de Rotterdamse haven (lees hierover meer in het interview met president-directeur van het Havenbedrijf Rotterdam Hans Smits op pagina 10). Rotterdam is ook in de top drie te vinden van grootste (petro)chemische industriegebieden, samen met Houston en Singapore.

Indrukwekkend

De Rotterdamse haven heeft een totaal oppervlakte van 10.500 hectare en 5.100 hectare aan bedrijfsterreinen. Het is dé containerhaven van Europa voor import- en exportlading. Via de Rotterdamse haven worden aardolie, olieproducten, chemicaliën, ijzererts, kolen, metalen, agrofood en containers ingevoerd. Het afgelopen jaar werd 378,2 miljoen ton lading overgeslagen en gingen 9,7 miljoen TEU (20-voets containers) door de elf containerterminals die de haven telt. Rotterdam is de grootste haven voor droge bulk in Europa (ijzererts, kolen, droge agribulk als veevoer en granen, mineralen en schroot), en voor natte bulk de op één na belangrijkste haven ter wereld ('nat' stukgoed als olie, olieproducten, chemicaliën, vloeistoffen). Wereldwijd is Nederland, met dank aan de Rotterdamse haven, de twee na grootste exporteur van agrofood-producten. En ook wat betreft de binnenvaart laat Rotterdam mooie cijfers zien: Jaarlijks doen zo'n 130.000 binnenschepen de Rotterdamse haven aan.

Maasvlakte 2

Het moet een *state of the art* 'toplocatie voor havenactiviteiten en industrie' worden: Maasvlakte 2. Naar verwachting zal de Rotterdamse haven rond 2012-2014 vol zijn. Om te voorkomen dat grote rederijen hun heil dan elders gaan zoeken, staat Maasvlakte 2 in de steigers. Er wordt zo'n 2.000 hectare nieuw land in de Noordzee aangelegd, waarvan 1.000 hectare bestemd is voor bedrijven-terreinen. Door het diepe water kunnen de allergrootste schepen hier aanmeren. Containeroverslag, distributie en chemische industrie zullen de corebusiness worden op Maasvlakte 2. Na de zomer zal begonnen worden met de aanleg van het eerste deel van Maasvlakte 2, zodat in 2013 de eerste twee containerterminals schepen kunnen

Boten kijken!

Agenda aanleg cruiseschepen

- 1 juni **Oriana**, aankomst 10.30, vertrek 19.00
- 13 juni **MV Boudicca**, aankomst 11.00, vertrek 17.00
- 20 juni **Seven Seas Voyager**, aankomst 7.00, vertrek 16.00
- 29 juni **Eurodam** (rederij Holland America Line), aankomst 11.00, vertrek onbekend

Werkgelegenheid

In 2005 werkten er 71.000 mensen in de Rotterdamse haven. Daarnaast biedt de haven aan zo'n 250.000 mensen indirecte werkgelegenheid. Werknemers dus die niet *in* de haven werken, maar in sectoren die wel hun bestaansrecht ontleen aan die haven. Bij elkaar verdienen zij drie procent van het Bruto Nationaal Product, drie cent van elke Nederlandse euro wordt dus in de haven verdiend.

ontvangen. Het hele project zal pas helemaal klaar zijn in 2033. Geschat wordt dat Maasvlakte 2 zo'n 6.200 nieuwe banen zal opleveren. Veiligheid, duurzaamheid en bereikbaarheid zijn kernwoorden. De zeevering wordt zo hoog dat het wel heel onwaarschijnlijk is dat deze het bij een stormvloed zal begeven, de terreinhoogte wordt vijf meter boven NAP. Over de effecten op het milieu is vooraf veel te doen geweest. Het toenemen van bedrijvigheid en verkeer zal leiden tot meer luchtverontreiniging in een toch al ernstig vervuilde regio. Bovendien komt Maasvlakte 2 te liggen in beschermd natuurgebied en zal het onherroepelijk gevolgen hebben voor planten en dieren. In het projectplan zijn daarom compenserende maatregelen getroffen. Zo wordt in de Noordzee bijvoorbeeld een nieuw bodembeschermingsgebied ingesteld en komt er een nieuw duingebied ten noorden van Maasvlakte 2.

DE ZEEMAN (M/V)

OP ZOEK NAAR

Waar gaat de zeeman heen als hij aan Rotterdamse wal is? Havenkroegen zijn er nog amper en de hoerenbuurt op Katendrecht is inmiddels verdwenen. *Profielen* ging op zoek naar zeelui. Een bescheiden poging in en rondom het Scheepvaartkwartier.

Stoere bebaarde Vikingen die lachen en eten. Dat is toch het beeld van een doordeweekse middag in de *Noorse Zeemanskerk* aan de Westzeedijk? Niet dus. In het houten gebouw is het leeg en verlaten. Niet omdat de Noorse zeelui God vaarwel hebben gezegd maar omdat Noorse zeelui een zeldzaamheid zijn geworden

en er geen tijd meer is om vanuit bijvoorbeeld Europoort de stad in te gaan. 'Er zijn nog wel schepen die onder Noorse vlag varen maar dan zijn vaak alleen de kapitein en een paar medewerkers Noors', verklaart kerkmedewerkster Jorunn Strand. Omdat de zeelui niet naar de kerk komen, gaat de kerk naar de zeelui. Strand: 'Niet zozeer om te evangeliseren maar als *social service*; we brengen hen Noorse kranten en soms Noorse wafels. Vaak vinden ze het fijn om even Noors te kunnen praten.' Tegenwoordig is de *Norsk Sjømannskirke* er vooral ook voor andere Noren die al dan niet tijdelijk in Nederland verblijven. Toch zal de naam van de kerk niet verdwijnen. Strand: 'Sommigen zijn erg trots op de naam.'

Foto's: Jos van Nierop

Stopplaats twee is het Zeemanshuis aan de Willemskade. Hoewel het huis met de naam *Maritime Hotel* een regulier hotel lijkt te zijn geworden, is dat niet helemaal waar. In het *Maritime Café* van het hotel – ook te bereiken via de Westerstraat – tref ik een voormalige zeeman. Het is half vijf in de middag en meneer heeft aan zijn onverstaanbare verhalen te horen al de nodige

biertjes achter de kiezen. 'Heb je 't naar je zin?' 'Ja, het is hier alleen warm', antwoord ik. 'Dan heb je te veel gesnoven', is de conclusie van de man die zegt 'heel veel jaartjes te hebben gevaren'. Op de foto wil de zeventiger niet. 'Nee! Dan sla ik je voor je kanis; ik ben een zeeman hè...'

tien maanden op zee
Tijd om te verkassen naar nuchtere bezoekers. Drie Filippino's worden mijn gesprekspartners. De zeelui hebben net een lange vliegreis achter de rug. Hun gezinnen hebben ze achtergelaten om tien maanden te werken op schepen die varen tussen Europa en Noord-Amerika. 'We gaan geld verdienen om de school voor onze kinderen te betalen', vertelt de meest spraakzame van de drie rokende Filippino's. Ze hebben overigens niet zelf voor het Zeemanshuis gekozen. 'Onze *agent* heeft dat geregeld. Als ons schip binnenkomt, worden we met een busje opgehaald.' De zeemannen zijn allervriendelijkst maar de barman wil niks hebben van de vragen die ik hen stel. 'U mag hier niet interviewen, dat moet eerst aan de directie worden gevraagd.' Gelukkig staat mijn verhaal op papier dus verkas ik naar *Captain's Cabin* aan de Calandstraat. Aan de muur foto's van schepen en op allerlei plankjes scheepsminiaturen en scheepstoeters. Maar aan de bar zitten bezoekers zonder zeebenen, vermoed ik. Twee mannen links van me praten over dividend, een Duitser rechts begint een gesprek met twee Erasmus MC-doktoren naast hem. Al snel komt het onderwerp *pregnancy* ter sprake. Een vriendin van de Duitser werkt op een schip, is daar zwanger geraakt en wil een abortus. Binnenkort arriveert het schip in Rotterdam en dan moet 'dat' worden geregeld. 'Zes weken zwanger? Prima, bij twaalf weken wordt het pas een probleem', vertellen de doktoren voor wie abortus de gewoonste zaak van de wereld lijkt. 'We can arrange, no problem', vertrouwen ze de Duitser toe. Er worden e-mail-adressen uitgewisseld waarna het gesprek weer over Rudi Carell en Linda de Mol gaat.

perfecte bal
Ik krijg trek in wat eten en besluit naar *De Ballentent* aan de Parkkade te gaan. Deze eet- en drinkgelegenheid staat bekend om de lekkerste bal gehakt van

Rotterdam. De bal (met friet à 5,50 euro) smaakt inderdaad perfect. Ik ben dan ook niet de enige eetklant, de menukaart blijkt vooral populair bij echt-paren op leeftijd. Ook meen ik Erik van Loo te zien, de topkok van het prestigieuze restaurant Parkheuvel. Is dit eigenlijk nog wel een havenkroeg? Aan de foto's en andere memorabilia aan de wand te zien wel. De barman: 'Wij zijn een paar keer verkozen tot *Havenkroeg van het jaar*. En de mensen van de sleepboten die hier liggen, komen in onze kroeg. Die gooien zich dan vol met zes wodka.' *De Ballentent* won de havenkroeg-verkiezing voor het laatst in 2000. De barman: 'Ze zijn met die verkiezing gestopt omdat er niet meer zoveel havenkroegen zijn. Ook wij zijn er meer dan vroeger ook voor kantoor mensen.' Havenkroeg of niet, ouderwets gemoedelijk is het hier in elk geval wel. De barman neuriet zachtjes mee met *Nooit meer verkering* van Gerard Cox. Een klant stoot een schilderijtje van de wand, Hanny uit Spijkenisse doet via de barman de groeten aan een andere barman en even later vraagt ze hoe mijn eten smaakt. 'Goed? Jaha, je zit niet voor niets in *De Ballentent*.' Als ik de barman voor de tweede maal hoor mee-neuriën met *Ach vaderlief, toe drink niet meer* van de Zangeres zonder Naam, besluit ik op te stappen. Maar niet voordat ik me afvraag hoe het met de voormalige zeeman uit het *Maritime Café* zou gaan. Krijgt hij nog een biertje of moet de barman dat eerst aan de directie vragen?

JvN

Column

foto: Levien Willemse

Inge van der Wel (20)

Worstje in te strakke verpakking

'Van een bruiloft komt een bruiloft', zeiden mijn vrienden toen ik vroeg of één van hen mij wilde vergezellen naar een bruiloft. Als je een partner hebt, is het de normaalste zaak van de wereld om hem of haar mee te brengen. Maar ben je single, dan wordt er gewoon van je verwacht om in je eentje op te draven. Het leek me leuk om een vriendin mee te nemen, maar omdat dat misschien enigszins vreemd zou zijn en mijn mannelijke vrienden (om te fungeren als semi-vriendje) het lieten afweten, besloot ik toch maar alleen te gaan. Ik zag het best zonnig in, maar mijn stemming sloeg om toen het verwachte stukje lopen in werkelijkheid langer en ingewikkelder bleek te zijn. Zo kwam het dat ik, gelukkig toch nét op tijd, oververhit de kerk kwam binnenstrompelen omdat mijn pumps net iets te hoog en net iets te weinig ingelopen waren. Achterin had ik goed zicht op alle genodigden, maar helaas, op slechts twee vage bekenden na, spotte ik geen mensen om gezellig mee te babbelen na afloop op de receptie. Daarom besloot ik, na het bruidspaar gefeliciteerd te hebben, om naar een gala te gaan waar een aantal vrienden zou zijn. Toen ik 's ochtends vroeg moe maar voldaan na twee feestjes in mijn bed belandde, kwam ik tot de volgende conclusies: 1) een 'gewoon' jurkje dragen op een gala vergroot de kans dat alle bliken op je gericht zijn als je binnenkomt en verkleint het gevoel dat je als worstje in een te strakke verpakking bent beland waar je bovendien ieder moment over kunt struikelen, 2) te hoge, te kleine of te nieuwe pumps dragen is geen goed idee als je de hele avond wilt dansen, en tot slot: 3) mannen hebben het toch eigenlijk maar makkelijk.

Inge van der Wel (20) is derdejaars sociaal pedagogische hulpverlening

STUDENTENUITPAS.NL
**UIT VOOR WEINIG
 IN ROTTERDAM**

Les Misérables

Les Misérables is een wereldberoemde musical naar de roman van Victor Hugo die sinds de première in 1985 onafgebroken te zien is geweest op het Londense West End. Zeventien jaar geleden was hij voor het laatst in Nederland te zien en nu is hij dan eindelijk terug, exclusief in het Nieuwe Luxor Theater. Het verhaal gaat over Jean Valjean die negentien jaar in een strafkamp heeft gezeten voor het stelen van een brood. Na zijn vrijlating schopt hij het tot fabriekseigenaar en zelfs tot burgemeester. Maar zijn verleden blijft hem achtervolgen. Met o.a. Nurlaila Karim, Carlo Boszhard, Céline Purcell.

Les Misérables

Nieuwe Luxor Theater
 Diverse prijzen, tussen € 25,- en € 69,-
 50 procent korting met Studenten Uitpas,
 vanaf een uur voor aanvang. Kijk voor data
 en tijden op www.luxortheater.nl

Wil je nog meer korting? Vraag de gratis
 Studenten Uitpas van het Rotterdams Uitburo
 aan op www.studentenuitpas.nl.

De onverklaarbare wereld van de spotters ****

Havens zijn een goede plek om lekker uit te waaien, een strand is immers ook maar gewoon een strand. Nee, dan een haven: daar gebeurt tenminste nog eens wat. Veel dichter komen zee en land niet bij elkaar en het uitzicht op de niet-aflatende bedrijvigheid en de kolossale schepen doen je heerlijk nietig voelen. Laatst stond ik bij de haven van IJmuiden, een ukkie vergeleken bij die van Rotterdam, maar desalniettemin een beste haven om uit te waaien. Verderop stond een man in regenjas verwoed foto's te maken van een passerend containerschip. Toen hij daarna ook nog eens in een boekje begon te schrijven, was mijn belangstelling gewekt. Net als luchthavens bleken maritieme havens een heuse groep vaste 'spotters' te herbergen, het soort mensen dat naam, herkomst en bestemming van schepen opschrijft in de hoop ze ooit allemaal gezien te hebben. Thuisgekomen liet de boten-spotter me niet met rust. Wat bezielt deze man en zijn medespotters? Op het net bleek wel wat informatie te vinden, onder meer op www.maritimememories.nl. Op dit weblog foto's van grote boten en een hoop links naar andere hobbysites. Maar wat er nou precies zo tof is aan boten spotten werd me niet duidelijk. Ook <http://scheepvaartnieuws.punt.nl> bracht niet meer duidelijkheid, alleen een update van het laatste maritieme nieuws. Nee, de onlinewereld van de spotters is op zichzelf gericht en niet bedoeld om buitenstaanders te enthousiasmeren. Wel werd me duidelijk dat de haven in je bloed gaat zitten en er nauwelijks weer uitgaat. Wie zich op onverklaarbare wijze gegrepen voelt door het virus kan terecht op www.portofrotterdam.nl. Onder het kopje 'aankomst en vertrek schepen' vind je de...je raadt het al. Al gaan de echte *diehards* natuurlijk op de uitkijk staan om zich te laten verrassen.

RJ

Pisvlek, graftak en t-ziektes in Koning van de Maas *****

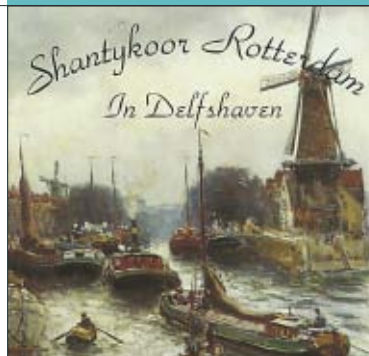
Na Friesland en Twente heeft nu ook Rotterdam met *Koning van de Maas* een eigen regiosoap. Het biedt een stukje onvervalste Rotterdamse rauwheid waarbij scheldwoorden als pisvlek en graftak niet geschuwd worden. Ook de bekende t-ziektes blijken in veel situaties bruikbaar. Aangevuld met beelden van de stad en de haven zal de serie een gevoel van herkenning oproepen bij de kijker. Het verhaal volgt de familie Koning. Vader Jaap (Aat Ceelen) heeft een bedrijf in de haven, zoon JJ (Dragan Bakema) wil daar niet werken en gaat zijn eigen weg en dochter Bobbie (Floor van Waardenberg) probeert de band tussen haar vader en broer goed te houden. Zoals gebruikelijk bij een soap zijn er allerlei intriges: de vriendin van JJ heeft stiekem contact met de vader en er is ook iets geheimzinnigs met de ontbrekende moeder van het gezin. Toch is het verhaal na de drie afleveringen die ondergetekende heeft gezien, nog niet echt op gang gekomen. De scènes bij Chez Nellie zorgen voor wat levendigheid. Frédérique Spigt ontvangt in haar rol als Nellie allerlei volk in haar kroeg. Miep (Loes Luca) is de leukste klant. De uitbundige performance, zoals we gewend zijn van Loes Luca, staat echter in schril contrast met het serieuze werk van de andere acteurs. De serie voelt een beetje als thuiskomen vanwege het Rotterdamse karakter en toch mist het net dat ene beetje dat de soapkijker week na week aan de buis gekluisterd houdt. Maar dat kan nog komen, want aan drama heeft de Maasstad geen gebrek.

Iedere zondag om 17.15 uur bij TV Rijnmond.
www.koningvandemaas.nl.

MG

Rotterdamse broederschap *****

De meet is nefferr soberr, ofwel The mate, he's never sober. Zomaar een regel uit een van de liederen op de gezellige meezinger *Shantykoor Rotterdam in Delfshaven*. Een echte Rotterdamse cd. Niet dat veel liederen over de Maasstad gaan maar de veelal Engelstalige shanties worden met

onvervalst Rotterdams accent ten gehore gebracht. Dat heeft iets authentieks en het stoort allerm minst. Bij de shantyzang lijkt het immers meer te gaan om broederschap dan om zuiverheid. Net als vroeger. Waar het zingen voor de mannen van Shantykoor Rotterdam een uitlaatklep is, werden de shanties op zee gezongen tijdens het harde en eentonige werk zoals het hijsen van de zeilen of het oppompen van binnengelopen water. Bij het binnenhalen van een grote lijn klonk bijvoorbeeld het bekende *The drunken sailor*, op de cd staat een versie die net even anders klinkt dan je 'm gewend bent. Naast drank zijn er in de liederen uiteraard de vrouwen, zoals op de cd de 'jofele meiden op Katendrecht'. 't Is dat het album wordt afgesloten met het onvermijdbare maar meeslepde *Ketelbinkie*, toch heb je het na pak 'm beet twaalf (van de negentien) nummers op *Shantykoor Rotterdam in Delfshaven* (opgenomen in Ridderkerk!) wel een beetje gehad. Dat kan te maken hebben met de toestand waarin deze cd is gerecenseerd: aan wal (op kantoor om precies te zijn) en sober.

JvN

Foto: Diergaarde Blijdorp/Rob Doolgaard

Echt oceaanwater in Blijdorp *****

Voor een kijkje onder de zeespiegel kun je in Rotterdam in Diergaarde Blijdorp terecht. In het Oceanium loop je langs en onder grote aquaria met haaien, schildpadden en kleurrijke vissen. Een hele belevenis, maar voor een unieke ervaring boek je de rondleiding. Een trap brengt je achter de schermen waar je van bovenaf de vissen kunt bekijken. De gids geeft ontzettend veel interessante informatie over bijvoorbeeld het filteren van de 7,5 miljoen liter water in de bassins. Dat gaat op allerlei verschillende manieren met zand, met bacteriën die vuil eten en soms met het toevoegen van ozon of met uv-lampen. Het water is sowieso een verhaal apart. Een schip van Maersk dat tussen Rotterdam en New York vaart, neemt iedere maand 300.000 liter water mee van de Atlantische Oceaan voor Blijdorp. En via een bepaalde rangorde krijgen de oceaandieren dan schoon water. Koraal krijgt het schoonste water, zeeleeuwen en otters zijn als laatste aan de beurt. Die zijn kennelijk niet zo kritisch. Algen verwijderen in een huis-tuin-en-keuken-aquarium kun je makkelijk met de hand doen en het is nauwelijks te geloven dat dit in het Oceanium weinig anders gaat. Twee keer per week lapt een groepje van drie duikers de ramen aan de binnenkant. Een vierde kijkt of de haaien geen zenuwachtig gedrag gaan vertonen. En dit zijn nog maar een paar van de verhalen die de gids tijdens de rondleiding vertelt. Na deze twee uurtjes is een wandeling door het Oceanium ineens een heel andere ervaring.

Het boeken van rondleidingen kan via de site van Diergaarde Blijdorp: www.blijdorp.nl

MG

Van pretparkattractie tot miljoenensaga *****

Pirates of the Caribbean: At World's End is het tweede vervolg op de op een Disney Land-attractie gebaseerde eerste *Pirates*-film: *The Curse of the Black Pearl*. Dit derde deel begint daar waar zijn voorganger, *Dead Man's Chest*, abrupt eindigde. Cutler Beckett van de Oost-Indische Compagnie voert samen met de vervloekte Davy Jones een hetze tegen alle piraten ter wereld, waardoor de negen piratenleiders de krachten zullen moeten bundelen om hier een antwoord op te geven. Om dit negental compleet te krijgen moeten Elizabeth Swann, Will Turner, de uit de dood herrezen Kapitein Barbosa en de rest van zijn bemanning Jack Sparrow uit de als een grote zandvlakte weergegeven kist van Davy Jones bevrijden, een kist die zich in de andere wereld bevindt. Klinkt vaag, en dat is het ook. Met driehonderd miljoen dollar is *At World's End* de duurste speelfilm ooit gemaakt, en dat is te zien. De *special effects*, zoals een enorme volledig digitaal gecreëerde maalstroom, zien er fantastisch uit, maar worden zo mogelijk nog overtroffen door groots gebouwde filmsets, zoals het Singapore van de zeventiende eeuw. De volle 161 minuten die de film duurt, vloeien dan ook over van prachtige locaties en sfeer.

Jammer dat regisseur Gore Verbinski niet heeft ingezien dat het script zulke impulsen helemaal niet nodig heeft. Waar *Curse of the Black Pearl* een vermakelijk stuk popcornvermaak is, een prima luchtig piratenverhaaltje, is bij de vervolgfilms getracht een soort saga-allure te creëren, inclusief open eindes, vergezochte verhaallijnen, vreemde plotwendingen en personages die er met de haren zijn bijgesleept. Dat gaat nogal ten koste van het plezier dat je aan de film beleeft, en dat kan nooit de bedoeling zijn. Uiteindelijk is *At World's End* een aardige afsluiter van de trilogie, maar zeker met de overigens wederom geweldige Johnny Depp had er meer in gezeten.

AvW

recensies

WATER ALS LEVENSWERK

Lector Stad en Water Piet Dircke

Sinds 1 januari 2007 is ir. Piet Dircke parttime lector Stad en Water bij de kenniskring Transurban van het IBB (Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde). Hij trekt het lectoraat naast zijn programmadirecteurschap Water bij het ingenieurs- en adviesbureau Arcadis.

Niet dat Piet Dircke (49) om werk verlegen zat toen hij door de HR gevraagd werd om lector te worden. De in Wageningen opgeleide ingenieur kon zijn tijd meer dan vullen met zijn programmadirecteurschap bij de divisie Water van Arcadis. Zeker nadat Katrina in augustus 2005 rampspoed bracht en in totaal zo'n 1800 levens eiste. Want gelijk na de ramp raakte Dircke betrokken bij de wederopbouw

van New Orleans. Arcadis had ten tijde van Katrina al een vestiging in New Orleans en heeft nu voor 200 miljoen dollar aan opdrachten uitstaan in de getroffen stad. Bij dit van oorsprong Nederlandse wereldwijd 13.000 mensen, van wie duizend zich bezighouden met watermanagement. En in Nederland heeft Arcadis 2.600 mensen in dienst, van wie er driehonderd op 'water' zitten. Water is al vanaf zijn studietijd de rode draad in Dircke's professionele leven. 'Ik heb tropische cultuurtechniek gestudeerd', vertelt Dircke. 'Een soort water-

management voor de tropen. Ik had al vroeg in mijn studie het idee dat water wereldwijd een enorm belangrijk thema was en zou worden. Een werkveld voor de toekomst ook. Ik ben daar gedurende mijn loopbaan alleen maar in bevestigd.' Een carrière op het gebied van watermanagement zowel in het bedrijfsleven als bij de overheid volgde. 'Ik voel me in beide werelden thuis', vertelt Dircke. 'Maar ik opereer ook graag op het grensvlak van profit en non-profit. Ik wil wel het maatschappelijk nut kunnen zien van wat ik doe. Mijn aanstelling als lector past daarin.'

Rotterdam deltametropool

Toen Dircke door de HR werd benaderd voor een lectorchap was hij zeer verrast. 'Ik had tot dan geen idee van de ontwikkeling die in het hbo heeft plaatsgevonden. Zo wist ik niet dat het hbo praktijkgericht onderzoek doet waarvan zowel de opleidingen als de omgeving van de hogeschool profiteren. Maar de echte prikkel om naast mijn baan dit lectoraat op me te nemen was de relatie van de hogeschool met Rotterdam. Rotterdam is het centrum van en de economische pijler onder de Nederlandse delta. Alle elementen die met watermanagement te maken hebben, vind je in deze stad: de haven en de transformatie van oude havengebieden, de bescherming van de stad tegen het water, de kansen die het water de stad biedt zoals de gemeente zo goed heeft

beschreven in het *Waterplan 2*. In feite is Rotterdam een contramal voor mijn werk in buitenlandse deltagebieden. Daarnaast heeft Arcadis na een reorganisatie een prominente rol toebedeeld aan de nieuwe divisie Water en daarom hebben we de divisie in ons kantoor in Rotterdam gevestigd. Ik zag veel dingen samenkomen en dacht: "Ik moet in Rotterdam zijn." Deze stad moet de waterkennisstad van Nederland worden, de regio Rotterdam is zelfs aangegeven als hotspotgebied in het kader van het Nationaal Programma Kennis voor Klimaat. De rol voor de hogeschool is duidelijk: De HR moet leverancier van kennis op het gebied van watermanagement worden. Niet iedereen is al van het besef doordrongen, maar er is een schreeuwende behoefte aan watermanagers. Wat is logischer dan dat Rotterdam, samen met een aantal andere opleidingen en universiteiten in het land, de opleiding van deze toekomstige professionals op zich neemt.' In september 2007 start de HR daarom met het nieuwe studieprogramma *Watermanagement op z'n Rotterdams*. Lector Piet Dircke zal het programma voeden met zijn kennis, netwerk en internationale contacten. 'Mijn aanstelling als lector is te beperkt om zelf veel onderwijs te geven. Wel zal ik gastcolleges verzorgen en de banden met de docenten die het onderwijs moeten verzorgen, verstevigen.' Ook zal Dircke proberen om met Rotterdamse studenten naar New Orleans te gaan, de Amerikaanse delta die volgens Dircke zoveel gemeen heeft met Rotterdam. 'Katrina is een enorme leerschool geweest voor iedereen die zich bezighoudt met watermanagement. De lessen die we daar leren, zijn ook voor ons in Rotterdam waardevol.'

EvdM

Studenten en medewerkers van de Hogeschool Rotterdam kunnen een **GRATIS PROFIJTJE** voor niet-zakelijke mededelingen plaatsen. Mededelingen van buitenstaanders (met een commercieel doel), de zogenaamde **ZAKENPROFIJTJES**, kosten € 24,- (excl. 19 % btw) per 25 woorden of een veelvoud daarvan. (Zaken)Profijtjes kunnen per e-mail (profielen@hro.nl) of per post worden aangeleverd: Redactie Profielen, postbus 25035, 3001 HA Rotterdam. De redactie kan (Zaken)Profijtjes zonder opgaaf van redenen weigeren.

PROFIJTJES

PODIA GEZOCHT

Cabubu is een collectief dat zich richt op etnische, innovatieve, cross-over muziek. Cabubu (perlot productions) is op zoek naar podia waar wereldmuziek een ondersteunende of een essentiële rol kan spelen. www.cabubu.tk

SYMPOSIUM KINDERGENEESKUNDE

Op 27 juni 2008 organiseert het Erasmus MC Sophia een dag in het teken van de vochtuithouding bij kinderen. Diabetes en alcoholintoxicaties krijgen bijzondere aandacht. Voor meer info en inschrijven: www.sophiakindergeneeskunde.nl en kies vervolgens scholing/sophiareeks.

ZAKENPROFIJTJES

HBO'ers RIJDEN CUM LAUDE!

Verkeersschool Cum Laude verzorgt een tiendaagse of achtweekse rijopleiding vanaf € 1036,- voor de auto en € 805,- voor de motor all-in. Kom langs op Oostzeedijk 182, Rotterdam, kijk op www.cumlaude.nl of bel 010-412 17 07.

VOOR HEM EN HAAR

Knippen voor € 11,-. Studentenkapper 't Pakhuis, Oostzeedijk 316, Rotterdam (let op, ziet eruit als een antiekzaakje), tel/fax 010-411 32 09 en www.degroenekapper.nl.

DE LIER VERKEERSOPLEIDINGEN

Oostzeedijk 154. Lid BOVAG. 1e tien autorijlessen € 19,50 per les, daarna € 26,50 per les. Speciaal studentenpakket! 30 lessen à € 23,- per les. Telefoon 010-425 77 26.

CENTRALE DISCOTHEEK ROTTERDAM

Meer dan 300.000 cd's en alle *muziek-dvd's* leen je bij de Centrale Discotheek Rotterdam. En nu zijn ook 8.000 albums gratis digitaal te leen! Het lidmaatschap kost slechts € 10,50 per jaar, voor leden van de Bibliotheek Rotterdam is dit gratis. Meer info: www.muziekweb.nl.

BELL SERVICES

Hé, jij daar! Ben jij op zoek naar een leuke bijbaan voor 8 à 10 euro per uur? Je bent minimaal 17 jaar en doet een mbo-opleiding of hoger? Solliciteer dan via www.werkenbijbell.nl of bel naar 010-241 90 90.

Profielen is het redactioneel onafhankelijke informatie- en opinieblad van de Hogeschool Rotterdam. Profielen is bestemd voor alle studenten en medewerkers van de hogeschool en gratis verkrijgbaar op alle locaties. Profielen verschijnt tienmaal per jaar. Het is verboden zonder voorafgaande toestemming van de hoofdredacteur artikelen of illustraties geheel of gedeeltelijk over te nemen.

COLOFON

Verschijningsdatum Profielen 59

22 mei 2008

Hoofdredacteur

Dorine van Namen

Eindredacteur

Esmé van der Molen

Redactie

Mirjam Goudswaard, Jos van Nierop,

Aaron van Wirdum (stagiair)

Medewerkers aan dit nummer

Rik Jörissen, René van Kralingen, Hoger Onderwijs Persbureau [HOP], Sandra van Steen, Inge van der Wel

Redactieraad

Jan van Heemst, Liesbeth van der Kruit (voorzitter), Ton Notten

Foto's

Danny Cornelissen, Ronald van den Heerik, Levien Willemse

Foto cover

Levien Willemse

Illustraties

Marco Faasen, Martijn Haans, Hanneke Pleyte, Annet Scholten, Kwannie Tang

Illustratie cover

Hanneke Pleyte

Vormgeving

De WERF, Rotterdam

Adresgegevens

Museumpark 40, laagbouw bg, kamer 0.90,

postbus 25035, 3001 HA Rotterdam,

telefoon (010) 241 45 75

fax (010) 241 45 80

www.profielen.hro.nl

profielen@hro.nl

Open: ma. t/m vr. 10.00-17.00 uur

Advertenties (m.u.v. profijtjes)

Marketing Adviesburo Stokdijk,

Donau 137, 2911 HB

Nieuwerkerk a/d IJssel,

telefoon (0180) 32 50 90,

fax (0180) 32 63 00,

stokdijkmarketing@compuserve.com

www.magazineprofielen.nl

Druk

Efficiënta, Krimpen a/d IJssel

Jaargang

19

ISSN

1385-6677

Nummer 60 verschijnt op 18 juni